

BÖRZSÖNYI HELIKON

Irodalmi-művészeti folyóirat

III. évfolyam 10. szám, 2008. október

Prepszl Zoltán türelemüvegei

Tartalom:

- 3. o.: Nyolc év után;** (Ketykó István verse)
- 4.-7. o.: Hat a négybe; Pellengér;** (Kovács T. István írásai)
- 10.-17. o.: Versre cserélt napok;** (Móritz Mátyás versciklusa)
- 20.-39. o.: Szent Jakab oltalmában: Nézsza;** (Végh József képes helytörténeti írása)
- 42.-43. o.: Az átkelés;** (Borsi István írása)
- 44.-45. o.: Agnus Dei;** (Pongrácz Ágnes verse)
- 48.-49. o.: corrispondenze;** (Szájbely Zsolt verse)
- 25.-53. o.: Ha szerencséd lesz;** (Karaffa Gyula verse)
- 56.-61. o.: Második álom: Eszmélés;** (Százdi Sztakó Zsolt írása folytatásokban)
- 64. o.: Rángások;** (Székács László verse)
- 66. o.: Tűnődő;** (Végh Tamás verse)
- 68. o.: Arad hangjai;** (Hörömpő Gergely verse)
- 70.-74. o.: Beszámolók;**
- 76. o.: kihalászott palack-üzenet;** (Demeter Zsolt verse)
- 78.-79. o.: Auditor: Hogy a viharba ne;** (Szávai Attila írása)
- 80.-83. o.: Könyvajánló;**
- 84. o.: Pályázat;**
- 85. o.: Impresszum;**

E havi lapszámunkat a nagyoroszi származású, de Rétságon élő **Prepszl Zoltán** türelemüvegeivel díszítettük. Prepszl Zoltán 1977-ben született, már fiatalon, általános iskolás kora óta maketteket rakott össze édesapjával. Elektroműszerésznek tanult, szerződéses katona volt, jelenleg technikus. Kislánya most született, aminek egész családja nagyon örül. Türelemüvegeket 1998-tól készít. Az üvegekbe zárt jelenetek fából faragottak, ragasztottak, saját maga színezi, festi ki őket. Munkáival több kiállításon is szerepelt, de nem célja a magamutogatás, kielégíti alkotó kedvét a munka, és az, hogy néhány darabot ajándékba adott barátainak, családtagjainak. Gratulálok ehhez a csodálatos tevékenységhez, és sok sikert, sok erőt a folytatáshoz! A Szerk.

KETYKÓ ISTVÁN

Nyolc év után

Már nyolc éve

elindult a vérrög ;

csodálkozom,

hogy még nem ért szívemig...

porig égett kéve

paraszánál melegszik testem -

azóta csillag-cérnával foltozom

az alkonyt

a rétet hajnalban

neveddel mosdatom

őz taposta friss nyomból

szemed kékje tükröződik arcomon.

Balassagyarmat , 1976. október 23.

KOVÁCS T. ISTVÁN

Hat a négybe

Kislányom a forró nyarak napjaiban mindent megtett azért, hogy a lehető legtöbb alkalommal kivigyem őt a strandra. Nem kedvelte a gyermekpancsizót. Inkább a nagymedencébe kellett vinnem, hogy a karjaim közt kedvére lubickolhasson. Egy alkalommal épp a Kárpát-medence időjárását ismertette a rádió. Arra a szóra felfigyelve, hogy medence, az én kis csöppségem csilingelő hangján megkérdezte tőlem:

-Apa! Te fürödtél már a Kárpát-medencében?

Gyerekszáj, szelíd kis epizód, amit gond nélkül bárhol, bárkinek el lehet mondani. Bennem pedig különös készlet munkál, hogy az élet által produkált komikus eseteket fűnek-fának elmeséljem. Szűkebb társaságban magam is könnyebben bánok a szavakkal. Egy-két pohár ital után, pláne egy kocsmában, férfiak közt a vaskosabb történeteket natúrban adom közre, ahogy a leghatásosabbak. Írás közben viszont disztingválók. Az ok nélküli, álmodern szabadszájúságot itt ellenzem. Szükségtelen finomkodás lenne persze körülírni az olyan esetet, mint amilyen szintén ifjú atyai koromban történt meg az Állatkertben, ahol a mellettem tipegő lányom ötpercenként szólított fel, hogy:

-Apa vegyél nekem lufit!

-Előbb megnézzük az állatokat kislányom, aztán hazafelé, a kijáratnál veszünk lufit- ismételgettem a választ és azzal mentünk tovább a különféle kifutókhoz. Tél volt. A párás idő, meg a korsó sör meggyorsította a veseműködést. Néhányszor meg kellett kérnem, hogy várjon meg az előtt a kis ajtó előtt.

-Neked nem kell?- kérdezgettem.

Neki nem kellett. De nekem muszáj volt. Végül még a kijáratnál, a lufiárús előtt is, mire a lányom ott, az állatkerti közönség derültségére, hangosan kifakadt:

-Apa! Te folyton pisilsz, lufit meg nem veszel!

Ez még mindig kevésbé volt kínos ahhoz képest, mikor egy rokonlátogatás alkalmával megkértem a háziakat:

-Engedjétek meg, hogy egy percre bemenjek a mosdóba.

A háziak természetesen megengedték. Ám, amikor odabent éppen kigombolkoztam, a hároméves kislányuk rámnitotta az ajtót és ártatlan kíváncsisággal megkérdezte:

-Csurog már?

Ahhoz sem kell nagy fejtörés, hogy a kis Pali gyerek aranymondását leírjam. Őt egy alkalommal a szakorvosi rendelőbe vitte az apukája, és bátorítólag magyarázta neki;

-Nem kell félni Kisfiam! A doktor bácsi csak megnézi a fütyikédet, és megállapítja, hogy van-e fitymaszűkületed, vagy sem, de az nem fog fájni.

Az ötéves Palika nem félt, és a nevelésével sokat foglalkozó szülei jóvoltából már folyékonyan le tudta olvasni az orvosi szobák ajtajairól, hogy labor, meg azt, hogy fülészet, szemészet, de olyan feliratot, ahová nekik kellett volna bemenniük, sehol sem látott. Ezért önállósítva magát, egy fehérköpenyes hölgytől udvariasan megkérdezte:

-Néni kérem! Nem tetszik tudni, hogy merre van a füttyészet?

Találékony megoldásnak tartom viszont azt az esetet, amit gyermekkoromban meséltek nekem a felnőttek. Úgy szólt a történet, hogy a háború előtt büntették a trágár káromkodást. A fiúnak az a bizonyos ízéje például, kimondás esetén 6 pengőjébe került a káromkodónak. Az ember hátsója pedig 4 pengőbe. A pesti utcán közlekedő kocsis magáról megfélemlítve, amúgy natúrban kimondott cifra szavakkal öntötte ki mérgét, közben az ostorával nagyokat suhintva a lovaira. Ezt már az utcán posztoló rendőr is megsokallta, és ott a helyszínen komoly pénzbüntetést szabott ki rá. A mérges lóhajtó kénytelen volt fizetni. Aztán a pénztől megszabadulva, már a bakon ülve kiáltott le a közízlés felhatalmazott öregek.

-Biztos úr kérem! Azért, magának is hat a négybe!

Nagyritkán előfordul, hogy bizonyos szövegkörnyezetben muszáj a dolgokat néven nevezni. Mint például abban az esetben, amit a kibeszélés kényszere miatt itt nem nem átallok közreadni. Egyébként is ártatlan gyerekszáj mondta ki. Ismerősöm épphogy beszélni kezdő kislánya az anyukája karján ülve bepisilt. Hazafelé tartottak a doktor bácsitól és messze jártak még a háztól. Az anyuka kénytelen volt levenni róla a kis bugyikát, nehogy megfázzon a gyerek. Otthon aztán a csupasz popsival hazaérkező kis csöppség vidáman újságolta a családnak: -Puniban jöttem haza!

Az utolsó történet elmondása miatt elnézést kell kérnem az olvasótól, ha netán tapintatlan volnék, de itt viszont már az eredetiség kényszerének a tipikus esete áll fent. Megyek egy alkalommal azon a hosszú utcán, ahol szüntelenül áramlik az autóforgalom, és az út túloldalán mély árok húzódik. A partmenti vaskorláthoz támasztva kerékpár árválkodik, mintha valaki ottfelejtette volna. Megállok, nézem. Néhány pillanat múltán egy ismerősöm alakját fedezem fel. Mintha valamit törölgetne. Aztán kifelé mászik az árokból. Kézfejére támaszkodva, óvatosan kémlel jobbra, meg balra, aztán ismét mászik.

-Hát ennek meg, mi baja lehet?

Feltartott kézzel lassítom az autóforgalmat és átmegyek hozzá.

-Mi történt Józsi? Segíthetek?

-Psz! Pszt! -súgja, mutatóujját az ajkára helyezve.

-Talán biciklitolvajra les?

-Psz! Pszt!-figyelmeztet ismét.

-Valami baj történt?

-Psz!Pszt!- helyezi mutatóujját az ajkára és tovább kémleli a környéket.

-Mondja már! Titkol valamit? -kérdem és kezdem úgy látni, mintha az én megjelenésemnek sem örülne.

-Psz! Pszt! -figyelmeztet ismét.

-Na!

-Psz!

-Mit titkol?

-Psz! Befostam.

Pellengér

Mindig úgy megyek ki a kertünkbe, hogy már messziről figyelem a dombtetőn álló kis házunkat. Vajon zárva maradt-e az ajtaja, ahogy legutóbb hagytam? Nem törtek-e be ismét, mint néhány évvel ezelőtt, amikor elvitték a gázpalackot, a távcsövet? No, meg a gumicsúzlit, hogy már valami vicces is legyen ebben a disznóságban. A legnagyobb kár mégis az a rendetlenség volt, amit maguk után hagytak az éjszakai betyárok.

A lim-lomok közt földön hevert a szülői házból örökölt petróleumlámpa, gyermekkorom kedves emlékdarabja, amely mellett esténként írtam a másnapi házi feladatot. Szerencsére most hiányzott belőle a lámpaalaj, nem tudták meggyújtani, így tűzveszélyt sem okoztak vele.

A legnagyobb kár az idővesztés volt. Rendet tenni a vandálok után. Hívtuk a rendőrséget is. Gondolom, nem sok időt fordíthattak a nyomozásra, mert mostanság fajsúlyosabb esetek foglalják le a szakembereik idejét. Meg is jött pár hét múltán a levél, hogy a tetteseket nem sikerült megtalálni. Ez az eset megtanított arra, hogy nem szabad komoly értéket otthagyni az épületben, mert nincs már olyan zár, akár nehéz vasajtó, amit ne tudnának kinyitni a szerzés-mozgás igen képzett garázdái. Tavasztól őszig minden hónapban terem a mi kertünkben éppen elég gyümölcs ahhoz, hogy ne kelljen érte a piacra menni. Mégsem ez tart vissza attól, hogy azt mondjam: Na, ebből a bizonytalanságból elég! Mert legutóbb is elvitték éjszaka az összes alumínium edényeket, amiben az öntözéshez való vizet tároltuk. Mondjunk hát búcsút ennek a helynek! Adjuk el, örüljön neki más, újabb harminc évig. Csakhogy a környezet hangulata, a természet ideragasztó szépsége, a virágcsipkébe öltöző tavaszi fák, télen a behavazott ágak fehérsége, közelben az erdős hegyoldal, ahonnét a Cserhát vonulata kezdődik. Fölötte nyugat-keleti irányban haladó, alakjukat folytonosan változtató báránnyelű felhők lengedeznek, vércse kémlel a magasban, s csap le áldozatára.

Jó itt egyedül maradni a kisház teraszán álldogálva, s nézni alant a város házkockáit, a lágyan délnek kanyarodó Dunát, középen a szigettel, amely nekem a régi hazát, az Alföldet idézi. Ott ér véget a síkság, ahol korareggel tiszta időben még Óbuda házait is megvilágítja a felkelő nap fénye, de egész nap ide kéklik a Gellért-hegy, s ki lehet találni, hogy azok a mutatóújj-szerű kontúrok a budai hegyek tetején, a Mátyás templom, meg a várpalota kupolája. Pedig, akár légvonalban is lehetnek azok innét Észak felől, akár huszonöt kilométernyi távolságra is.

Nahát, ez a kép, ez a képzettársításokra módot adó hangulat tart meg itt engem, ahol napjában csak két-három autó megy el. Az is mélyen a domb alatt, a még mélyebb árkot vajt patak partján.

A régi zártkertekben csösz ügyelt arra, hogy idegenek ne bántsák a mását. Itt azonban hiába is keresném az olyan tekintélyes személyiség mását, mint a mi Karacs bátyánk volt az én gyermekkoromban. Ritkán tudtam úgy becsukni magam mögött a kertekbe nyíló kaput, hogy pár perc múltán ne találkozzak vele. Fényes botjával, lába mellett parancsra figyelő kutyájával állt meg előttem. Oldalán valami pisztolyféle is fityegett. Így járta a dűlőutakat. Szúrós szemmel nézett rám. Ismert. Mégis folyton kikérdezett.

-Hogy hívnak? Ki fia vagy? Hová méssz?

-A nagyapám kertjébe megyek -válaszoltam. Ami igaz is volt, de erre jöttek az újabb kérdések. Azok is okkal, mert a gyümölcsösöket dézsmálni induló gyerekek is a nagyapjukra hivatkoztak, még, ha nem is volt annak ott egy darab földje sem.

-Kicsoda a te nagyapád? Melyik dűlőben van a kertje? -kérdezte Karacs bácsi.

Ezekre a kérdésekre is válaszoltam, de még azt is meg kellett mondanom, hogy kint van-e most nagyapám, és hogy mit csinál, s nekem mi lesz ott a dolgom. Csak azután állt el az utamból, s akkor már nem szűrt a szeme, hanem egy csepp kis mosoly is ragyogott az arcán, s ballagott tovább, komótosan.

Ha meggondolom, ilyen zártkerti hivatalnak aligha lenne ma értelme. Megvan a kockázata annak, hogy akkor is megtámadnák a csösztet, ha fegyveresen járna. Akár másodmagával sem neki, vagy nekik kedveznének az erőviszonyok. Rendőr, biztonsági őrszem akadályozhat meg minden bűncselekményt. Csak az a belső fék lehetne a leghatásosabb, amit jó erkölcsnek nevezünk. Ám úgy látszik, hogy napjainkban, sok emberben meggyengült ez a fékhatás. Van is elég tündönni valónk azon, hogy miként lehetne azt megjavítani. Régi és nagyon sok vitára okot adó dilemma az, hogy vajon nevelhető, jobbítható-e még felnőtt korában is az így-úgy félresiklott személyiségű ember.

Az egyik kertszomszédom szerint igen, de én azt az indulat által motivált terápiát senkinek sem ajánlanám. A szomszéd azt mondja; Tudná is a módját, ha hozzá tévednének be a ragadós kezűek. Vasvillával szűrná hátukba az injekciót, ami biztos, hogy örökre visszatartaná őket a csibészségtől. Volt ennél valaha szelídebb megoldás is. Az idősebbek emlékezhetnek még az olyan nyílt tárgyalásokra, melyek a törvény ellen vétő, és a közönség okulására szolgáltak, de azidőtájt sem tapasztalhattunk látványos javulást. Másrészt a mai világban ombudszmannok és más jogvédők kifogásolnák ezt a módot, a személyiségi jogra, emberi méltóságra hivatkozva.

Pedig, az ember néha tényleg azt kívánja jogos felháborodásában, hogy a büntetése mellett szégyenítsék is meg azt, aki a tilosban jár. Ilyenkor jutnak eszembe a háború utáni első évek nagy próbálkozásai. Az a hit, hogy az ember nevelhető.

Az egyik falusi asszonyt, aki ráadásul még jó módú is volt, talán éppen az említett Karacs bácsi kapta azon, hogy a más kertjében gyűjti zsákjába a beérett vereshagymát. A rendőrség ezután egy nagy, fekete táblát akasztott az asszony nyakába, s a táblára, messziről is olvasható betűkkel azt írták:

„Dob, dob, dob,
így jár, aki hagymát lop!”

A lopós asszonyt egy hétig a községi dobossal -kiszíróval- társulva puskás rendőr kísérette végig a falun. A forgalmas utcasarkokon és a hetipiacon megálltak és vártak, amíg a dobszóra összegyűlik a környék népe, s akkor a dobos hangosan felolvasta; *”Közhírré téteti az előjáróság, hogy-és itt a név következett- a laposi kertben hagymát lopott!”*

Azt már nem tudom, hogy ez a másét elvevő asszony okult-e a büntetésből, vagy sem, de abban biztos vagyok, hogy ma az ilyen eljárást személyiségi jog sérelme címén per-, és országos vita követné. Pedig ami azt illeti, van, akire még ennél nagyobb büntetés is ráférne.

Meditálok ezen sokszor, a kerti teraszról a messzi kékség csodáiba merülve. Szarka perel a cseresznyefa ágán. Az ő hangja zökkent vissza a képzettársulások mélységéből, a mai, való világba. Ki lenne az a pitiáner, aki ma hagymalopással kockáztatná a jó hírét, amikor jobban megéri a fémlopás, a trükkös csalás, a sokmillió sikkasztás, a munka nélkül való gazdagodás megannyi kifinomult módja? Holmi szégyentábla, bármiféle pellengér sem tartaná vissza az ilyeneket. Ráfér minden a képükre.

MÓRITZ MÁTYÁS

Versre cserélt napok

Ide tart mindaz ami él

*Ide tart mindaz ami él,
tettem le végül az ütött-kopott koffert,
benne a személyenként
engedélyezett mennyiségű
földi limlommal.*

Egymásra találtunk az alvilággal,
mint egymás húsába olvadt szeretők.

Talán mindez tegnap történt,
és ezredéve-régen.

Több szellemre is hallgattam.
Egyiküket halandóként követtem,
a másikkal mindent elfelejtettem,
míg köddé foszlott a múlt sara.

Feltűnt régen látott anyám is,
dermedt lárvaarccal, hálóingben,
akit eddig csak a tompán lüktető
földmélyi hanggal voltam képes
azonosítani.

Apám homlokán halvány jellé szelídült
a keselyű karmolta célkereszt.

Egymásra talált újra a család.

Fejünk körül a pernye,
szemünkben a füst,
lábunk alatt
a szurok
feszés héja.

Ki vagy Te? Létezel-e?

Ki vagy Te? Létezel-e?
Pusztá kézzel mikor nyúlhatok át
a tömör téglafalon,
miközben verset írok?...

Ha létezel, -mit művelsz velünk?
Hová csábítasz? Ujjaimmal
mikor tapinthatom ki azt
amit föl nem foghatok ésszel?...

Hallgatsz? Vagy, aki vagy?
Hányszor kell még alászállnom
a sóbányába,
öntözni arcom veritékével
a kéziratpapírt?...

Léted mellett ugyanannyi érv szól
mint ellene: hallom koponyacsontom
őrült reccsenéseit, ahogy magába akarja
fogadni a nálánál nagyobbbat.

Aki képzeletem szerint csak ül.
Csak ül, és vár és figyel,
és nem hallja meg a mélységből
hozzá kiáltó, fuldokló fiát,
aki csak emberi szót képes
forgatni a szájában.

Egy film forog előttem

Egy film forog előttem.
A képernyőn hol egy bombaszőnyeggel
borított várost,
hol (egy ablaküveg tükrében)
magamat látom,
a tengerek,
és az árbocrudak foglyát.

A halál angyala is feltűnik a színen,
változékony és szeszélyes lelkével,

ahogy pár megszállott is,
aki mindenáron tudni akarja,
milyen darab
milyen szerepét
osztották rá
a kék bolygó
sárrögös
forgószínpadán.

Van aki úgy dönt: játszik,
és ismét többet vár a lehetségesnél,
míg a csillagok
és a felszedett macskakövek közt
fuldokolva óbégatja teli
a fekete színpadot a filmszalagon.

Majd ugrik a kép,
és egy száz évesnek látszó
negyvenvalahány éves nő válik
főszereplővé,
aki elmesélné, hogy mibe örült bele,
de mégsem...
Túl szörnyű, és azért sem
kezd bele.

Mégis a mindenség
jeges huzatát érzem belépni
a vetítőterembe
a jegyszedő képében.

Egy minden cicoma nélküli

Egy minden cicoma nélküli
egyszerű lírai darabra vágyom.
Szeretnék letisztulni majd
egy bizonyos életkor után.

Szeretnék magamból kikelni
teremtőm ellen fordulni
és szembedicsérni,
ahogy mindent alkalmat megragadni.

Ha későn is élem meg,
hogy benőjön a fejem lágya,
a lélek persze még megmarad szabadnak
és a képzeletem kedvére csaponghat
a csillagok közt.

Még ha csak
egy földbe ásott
putriban is élek,
addig, -ameddig,
de naponta vethetem
szóból a vályogot
kedvem szerint.

S bár tudom,
hogy költőként rátalálhatok
egy-egy új szókapcsolatra,
csak az *azért-történt*
lakatkulcsára nem.

Évek óta nem beszéltünk

Évek óta nem beszéltünk.

Fülünkben nem visszhangoznak
a másik szavai.
Máshogy gomboljuk végig
a költészet-zakót.

A mindenség kristálypalotáját
szeretnénk, hogy a másikra szakadjon.
Nyomorult könyvmolynak,
manifeszt elmebetegnek látjuk egymást.

De abban talán egyetérthetnénk,
hogy a vers lényege egy:
a csalhatatlan, csorbíthatatlan,
teljes igazság.
Mindig s mindenben
csakis az.

Semmi kedvem azon huzakodni,
miben melyikünknek volt igaza.

Volt ami volt, és van, ami van.

Ha okosabb lettem bármiben is,
nem a verseimben.

Eleget láttam
a ricsajos hadviseléstől

eltorzulni
barátaim arcát
és eszményeiket.

Előbb kellene szóba állnunk,
még időben észbe kellene kapnunk,
mielőtt a nyarunk
ködóceánná hülne,

mielőtt
rozsdás sarkain
csikorogva
magától megindul
és hegynagy dőndüléssel
ránk csapódik
a pinceajtó.

Ha félrészeg kalóz vagyok

Ha félrészeg kalóz vagyok,
legyél fogam között a kés.
Ne kelljen gyolcsba tekerve
múmiaként, az Északi
sark havában tovább várnom
a napkeltét. Takart ki melled
a nyár tündöklő aranyával.

Legyél máglya, leszek eretnek.
Mint varjú a téli fán, tovább
ne kelljen gubbasztanom már a székemen.

Legyél Isten, -rendező, -néző.
És ismerd el, hogy a vén ripacs
tud még nagyot alakítani.

Legyél villámfény az égbolton,
még akkor is, ha a halál nagy,
mint a nagy hegyek,
s a végtelennek látszó óceán,
de titkaidat mégse vele oszd meg.

Legyél a föld,
és én leszek benne
az elvetett mag.

A kőnehéz kín is szárnyakat kap veled

A kőnehéz kín is szárnyakat kap veled.
Száműzetésem végső végein
az ép elméhez mondok imát.

Érintésedtől az évig futnak
a megroggyant templomfalak.
Újra képes vagyok felélni
a fukar idő
szűkös hitelét.

Könnyen kergeted el
a drótokon
fecskeraj képben sorakozó
fekete lelkeket.

Nevetésed tölti meg
az egykor kongó báltermet,
míg a kőnehéz kín
porként szitál az űrben.

Szerelmed
surrogó madárszárnyként
bőrömhöz ér
és megborzong a csont.

Az árva segíti az árvát.

Leoldoznám összevérzett ingemet

Leoldoznám összevérzett ingemet,
verssel írnám újra a történelmet,
a kozmikus óceán nem lennék hajlandó
végtelennek és beláthatatlannak elfogadni.

Megírni Jézust, a hírhedt bajkeverőt

Megírni Jézust, a hírhedt bajkeverőt,
a hazug boszorkányok táncát az üst körül,
az együgyű hadvezéreket, kik leböknek,
ha útjukat állod.

Megírni félbolond kamaszként,
aki annyi hangszerezen képes játszani,
mint egy zenebohóc.

Megírni a kábítószerrel lázas szerelmet,
az eszelős gyermekkort,
a véraláfutások feketéjét,
azt, aki verseket diktál nekem.

Megírni az akaratot,
melynek engedek,
a mesterséget,
ezt a kényszeres írást,
a tisztos szaktudást,
a tisztességtelen kurválkodást.

Megírni az egy életen át tartó rémálmod,
az örült szerelmesek perzselő suttogását,
és könnyes vádjait.

Megírni
a mesterember bukfacező beszédét,
az *itt*-et, a *most*-at,
a többé *sohát*,
és a seholt.

Mert ide tart mindaz aki él

Mert ide tart mindaz aki él,
aki zsibbadásba takarva feküdt
az átizzadt lepedőn.
Akinek poklot festett
szobája falára
minden
munka nélküli nap.

Ide tart az is,
aki már élt annyi évet a földön

hogy nagyot is mondhatna,
mint a klasszikusok:
„Sok van, mi csodálatos.”

Ide tart mindaz,
aki csizmájával a Hold porát taposta,
vagy szétverte egy csecsemő koponyáját,
miközben a quillottine-ról visszaverődő
napsugarakban fürdött.

Ide tartanak
a mocskos korszakok
és hiú remények
bohócai.

A kupeczek,
a hóhérok,
és a segédek,
és az is,
aki erkölcsileg feddhetetlenül cserélgeti versre
életének fogyó napjait.

VÉGH JÓZSEF

Szent Jakab oltalmában

Nézsza

Az Északi-középhegységben, a Cserhát nyugati vonulatai között, a Nézsza-Csöväri-dombságban elhelyezkedő település. Budapesttől 50 km-re, Nógrád megye délnyugati határán fekszik, közvetlenül szomszédos Pest megyével. Megközelíthető Budapestről a 2-es (vagy 2/A) főútról Vácnál Rád felé lekanyarodva - Penc, Keszeg községeken keresztül. - A 2-es és 22-es főút találkozásánál - Rétságánál - Bánk felé indulva - Alsópetényen keresztül.

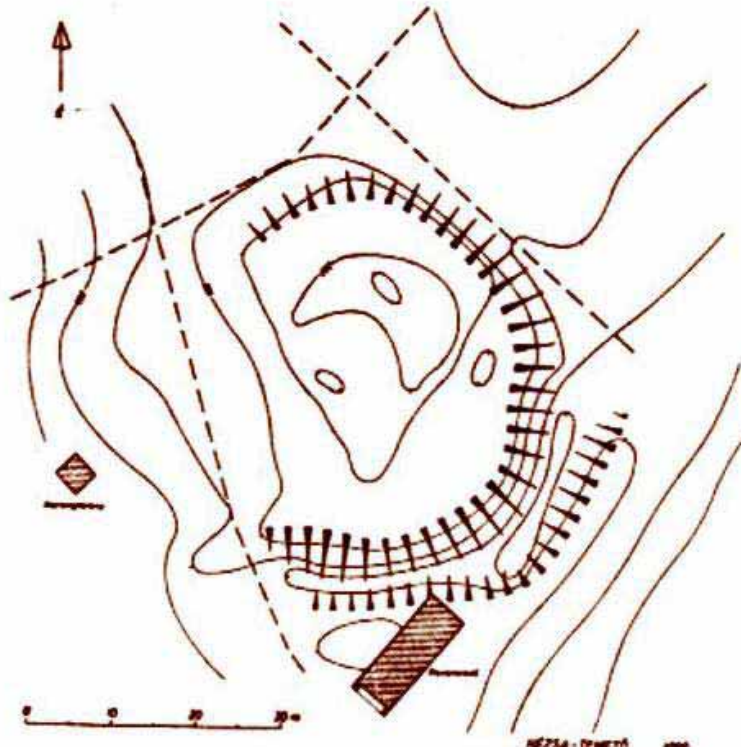

A község címere

A község történetéből

A régészeti leletek tanúságtétele szerint Nézsáról pattintott obszidián kőszközöket ismerünk. A község története a honfoglalásig nyúlik vissza. Korabinszky szerint Nisza (Nysa) vagy Nesza, túlnyomóan katolikusokkal lakott, termékeny határral bíró Nógrád vármegyei település. Az 1835. évi Schematismus ugyanezen forrásra hivatkozva említi, hogy „előbb a templomos rend manseriája, majd 1331-ben, a rend feloszlatásakor johannita praeceptura lett. Az újabb kutatás azonban nem tud a templomosok váci egyházmegyei birtokáról, s nem szerepel a János lovagrend házai között sem.

A temetődombon (ófalú) egy ősrégi gótikus templom állott, amely faragott kövekből épült és tágas volt. Falaira kereszték és diadalívére az okos és a balga szüzek példázata volt festve. A hagyomány szerint pálos-rendi szerzetesek monostora volt, és török időkben a régi faluval együtt pusztult el. Nováki Gyula és Sándorfi György kétségbe vonják a kolostor létezését, és hitelesebbnek tartják Horváth István leírását, ki 1964-ben egy vár alaprajzát mérte fel ezen a helyen. A megközelítőleg negyven méter átmérőjű dombot egy 8-10 méter széles és másfél méter mély árok övezte.

A nézsai vár alaprajza

Nézsaival kapcsolatos eddig ismert legkorábbi írásos említést 1389 augusztusából ismerjük, egy a váci káptalan előtt tett panaszos levélből. Az oklevelekből kiderül, hogy a XIV-XV. század környékén a Nézsa (de Nysa) család birtokolja. Mátyás király Nézsa László hűtlen magatartása miatt elkobozza birtokait. A királyi harag oka az volt, hogy Nézsa János elfoglalt Turóczi Benedekkel és Lászlóval a Nógrád megyei Ujfaluban Kenderesi Balástól és nejétől bizonyos birtokrészt. Mátyás király vizsgálatot rendelt el, majd először 1467-ben Rozgonyi János tárnokmesternek és Rajnald székelyispánnak, majd később 1474-ben Parlagi Györgynek adományozta a települést.

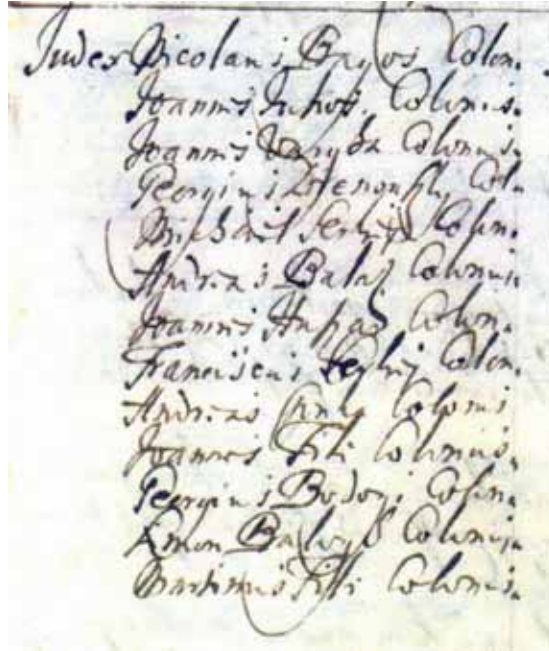
A falut a budai szandzsák 1559. évi összeírása során Ömer tímár birtokolta, és számára 2500 akse-t fizetett. Az adófizetők név szerinti felsorolása során a Lacik, Fodor, Babos, Fias, Varga, Tód, Barla, Gombos és Kovács vezetéknevekkel találkozhatunk. Az összeírás kitér a családi állapotra /nős-nőtlen/ a rokonsági fokok /fia, testvére/ megjelölésére is, s rögzíti azt is, hogy ki hunyt el, s ki érkezett a faluba az előző összeírás óta.

XVII. század elején Bosnyák Tamás füleki főkapitány és királyi főasztalnok a birtokosa. A család első ismert képviselője Bosnyák Bertalan, Kázmér lengyel király hadvezére volt 1310-ban. Bosnyák Tamás halála után (1631) özvegye született Zádory Kata birtokában találjuk. 1635-ben egyetlen fiuk, Bosnyák István esztergomi kanonok tulajdona lesz, ki 1640-ben egyszersmind pécsi püspök, majd veszprémi püspök, s mint kinevezett nyitrai püspök halt meg 1644-ben.

A török hódoltság időszaka alatt, a XVII. század végére a település teljesen elnéptelenedett. Az első adat az újra lakott faluról 1700-ból származik. 1702. május 11-én Losoncon kiadott kiváltságlevél alapján a helység régtől lakott kuriális hely.

A Rákóczi szabadságharc során Menyői Tolvay Ferenc 1704-ben a megye által állított paraszthad kapitánya volt. Levelezéséből ismerjük az egykori Kékkői járásnak – ehhez tartozott a mai Rétság térsége – az ő seregébe beosztott katonáinak névsorát és az általuk viselt fegyverzetnek leírását. Nézsaról három katona szolgált a fejedelmet. Bácsi György, Dudás Pál és Zordik György. Az elsőnek puská és kard volt a fegyvere, míg az utóbbi kettő egy-egy baltát kapott a puskája mellé.

1715-ben 12 magyar és egy tót háztartását írták össze. A jobbágycsaládfők Bakos Miklós bíró, Juhoss János, Varga János, Drenószky György, Serkey Mihály, Balás András, Huszár János, Serkey Ferenc, Csonka András, File János, Boldoghy György, Balogh Simon és Füle Márton voltak. A helység a vármegye bizonyágtétele szerint kuriális hely, ezért a jobbágytelkek alapján nem lehetett összeírni. 1720-ban is nemes községként, adóköteles háztartások nélkül van felvéve.

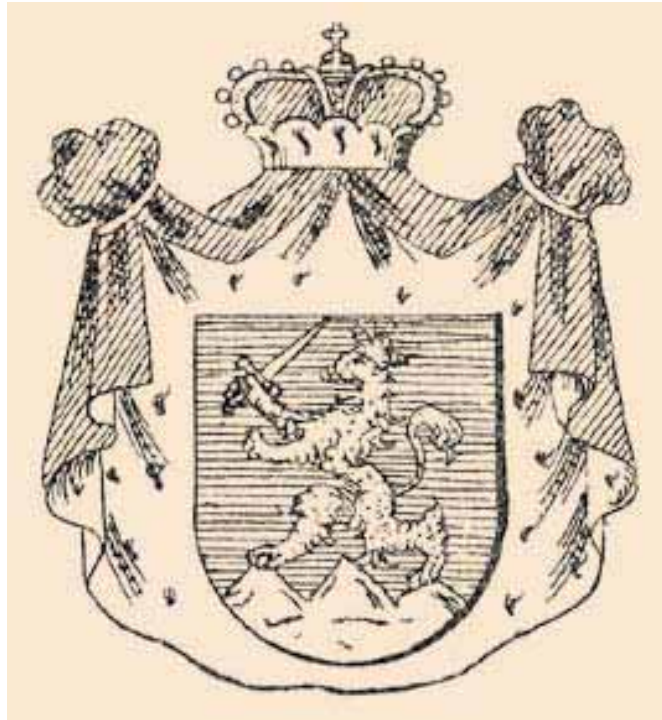
Az 1715-ös összeírás nézsai névsora

A XVIII. században több család birtokolja, így 1740-ben a gróf Koháry-család, majd a Motesitzky, a Bossányi, a Sándor és a Klobusitzky családok.

Koháry István személyében egy újabb füleki várkapitány került birtokosként Keszegre. 1682-ben Thököly Imre a törökkel ostromolta Füleket, ám Koháry, szorongatott helyzete ellenére sem állt át Thököly pártjára. Rabság várt reá, ám hűsége miatt I. Leopold király még rabsága alatt grófi rangra emelte. Fogságában számos költeményt írt.

Gróf Koháry István füleki főkapitány 1669–1683.

A Koháry család címere

1770-ben gróf Klobusitzky István volt Nézsa földesura. A klobusiczki és zettényi gróf és nemes Klobusiczky család származási fészke a Trencsény megyei Klobusicz helység, hol Miklós 1456-ban részbirtokot nyert.

Mária Terézia rendezni kívánta a földesurak és a jobbágyaik viszonyát, ezért elrendelte a kilenc pontból /Novem Puncta/ álló országos felmérést. E szerint Klobusitzky Istvánnak 54 jobbágycsaládja van, kik Korbély Gyula kivételével valamennyien örökös jobbágyok. A szlovák nyelven készült felmérés szerint a földesúrnak és jobbágyainak szerződése, urbárium nem volt. A község kedvező adottságainál megemlítik, hogy a legelő bár közepes, a szükségletnek megfelel, a rétek jók, épület- és tűzifa a földesúr engedélyével van a határban. Kocsmát tartanak és pálinkát főznek, ennek felét azonban beszolgáltatják a földesúrnak. A hátrányoknál azt olvashatjuk, hogy a vízárdat néha megrongálja a földeket. A robot mennyiségére sincs megállapodás, a földesúr parancsa szerint végzik. Adót évente 150 Rhénes forintot fizetnek, de ezen felül ajándékot adni nem szoktak. Kilenced nincs, mindenből hetedet adnak a földesúrnak.

A II. József által elrendelt katonai felméréshez új összeírás készült a XVIII. század végén. A nézsai adatokban a jelentősebb épületek közt két masszív kastélyt és egy templomot említenek. A vizekről szólva a patakot jelentéktelennek írja, mely azonban a völgyben három malmot hajt. Az utak nedves talajúak és a nehéz fogatok számára majdnem alkalmatlanok. Az erdő nagyon gyér, közép nagyságú fák vannak benne.

A nézsai oktatás történetének első adatait 1770-ből ismerjük. Mátyássy József római katolikus tanító oktatta ekkor a gyermekeket a betűvetésre. A tanulók száma 1770-ben 12, 1772-ben már 25 fő volt. A tanító éves jövedelme 1770-ben seminatúra 2 köből, párbérből 25 köből búza. 1772-ben seminatúraként 6 pozsonyi mérőt, 3 szekér szénát, házaspároktól $\frac{1}{2}$ zsellérektől $\frac{1}{4}$ pozsonyi mérő, a tanításért összesen 10 pozsonyi mérő búzát kapott.

A tanítás nyelve 1880-ig magyar és tót volt, ezt követően magyar.

A Klobusitzky család címere

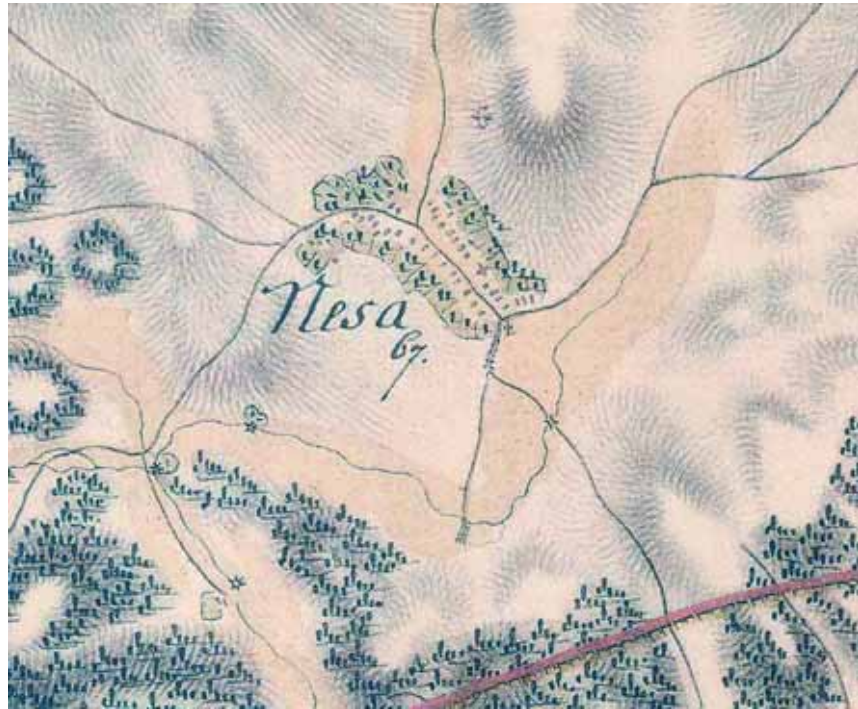
1794-ben Nézsza 7/12-ed része gróf Klobusitzky Józseftől Herczeg Albertté lett, akitől 1802-ben vette meg Szentiványi Ferenc. 1807-től teljes egészében a Szentiványiaké, Liptó vármegye egyik legrégebbi ős családjáé. Kegyura Szentiványi Ferenc fia Bonaventúra, császári és királyi kamarás, 1782-ben már philosophiae doctor, aranysarkantyús vitéz. 1811-ben bekövetkezett halála után özvegye Szirmai Apollónia a birtokos. A későbbiekben Edelspacher Mátyás és felesége Blaskovich Anna illetve Szentiványi Ferenc a tulajdonosai.

A Szentiványi család címere

A gyoroki Edelsbacher család Arad vármegye egyik legvagyonosabb családja volt. Előnevét is azon megyei Gyorok helységről írta, melyet királyi adomány címen kapott.

A család ismert tagja Edelsbacher Zsigmond királyi tanácsos, arany-sarkantyús vitéz, 1796-ban az Arad megyei fölkelt nemes sereg ezredese, 1802-ben azon vármegye első alispánja és országgyűlési követe volt. Meghalt 1812-ben. Fiai Mátyás előbb a nemesi fölkelt seregtől a rendes katonasághoz átmenvén, 1804-ben már kapitány, utóbb pedig a nádor huszár-ezred ezredese, végre pedig altábornagy lett. Ő lakott a nézsai birtokán. Neje Blaskovich leány, egyetlen gyermekük Mária.

Részlet az I. katonai felmérés térképéről /1782/

Az 1820-ban megjelent Mocsáry-féle megyemonográfia így ír Nézsáról: „*Ez Pest Vármegyével határos; határja nagy és hasznos; az alacsonyabb partok oldalain ültettek a lakosok szőlőt is, de nem nagy haszonnal. Itten úri lakhelye van néhai Cs. Kir. Kamarás és a N.M.M. Kir. Helytartó Tanátsnál volt Tanácsos Szentiványi Bonaventúra özvegyének, született Szirmay Honorata Asszonyságnak. Itten a R. C. régi, és már 1675. eszt. fen állott templomjok vagyon, melly az 1711. eszt. megújítatott. Mostani Plébánossa Vazula István; a lelkek száma következő: 696. R.C. 13. Ev és 8 Zsidó lakik itt. Filiáji: A.Petény, keszeg, továbbá Stájjerka 10. és Vadalmás 9. lélekből álló Puszták.*”

A XIX. század végén a Blaskovich család birtoka. Az ebeczki Blaskovich család őse Sámuel, a gróf Koháryak jószágigazgatója volt, s 1712-ben nyert címeres nemeslevelet, majd pedig Ebeczkre nádori adományt. Fia József, 1742-ben Hont vármegye alispánja volt.

1908-ban Blaskovich Elemértől Reviczky József vásárolja meg, és nászajándékba fiának Reviczky Tibornak ajándékozza. A revisnyei Reviczky család Árva vármegye ősi családja. Őse Hontimér, a ki 1272-ben IV. László királytól az Árvában fekvő két eke terjedelmű Revisnye birtokára nyert adományt. Fiai: Loránt, Bodor és Miklós, terjesztették tovább a családot, mely idővel több ágra oszlott. A családból Károly, 1770-ben bárói, János tábornok, 1773-ban szintén bárói Ádám, kamaraelnök, 1825.szeptember 9-én grófi rangot nyert.

A Réczy család címere

Az 1848/49-es szabadságharc során a honvédseregbe háromszor is toboroztak a falvakban. 1848 augusztusában és októberében, valamint 1849 júniusának elején. A településre az összlakosság arányában kivetett létszámot többnyire sorshúzás által választották, de gyakorta előfordult, hogy – aki megtehetette – volt, aki pénzért fogadott maga helyett – gyakorta más községből - bevonulót. Rétság mai körzete túlnyomórészt az egykori Kékkői járáshoz tartozott. Az 1848. augusztus 29-én tartott vármegyei választmány hat századra osztotta a nemzetőröket. A nógrádi honvédek a VI. századba kerültek. A szeptember 21-én, Balassagyarmaton tartott teljes hatalmi választmányi ülés döntése szerint az egész járásnak összesen 944 újoncot kellett kiállítania.

Nézsáról tizenketten vettek részt a hadműveletekben. A világosi fegyverletétel után reájuk is üldöztetés, bujdosás várt. 1849 októberében megjelent ugyanis a császári hadsereg főparancsnokságának rendelete, mely szerint *“a felkelő seregben szolgált minden egyén előállítandó és a hadsereg állományába osztályozás nélkül besorolandó.”* A csendőrség és a katonaság valóságos hajtóvadászatot rendezett megye szerte a parancsmegtagadók ellen. 1850-ben ennek keretében összeírták a volt honvédeket. A nézsaiakat Kozelka József jegyző, Veres Mihály bíró és ifj. Kutsera Mihály törvénybíró írta össze 1850. április 11-én.

Nézsai honvédek jegyzéke

Nézsai helységekből kiállított de ismét visszatért honvédeknek jegyzéke, kik közül részerint ismét besorozási vizsgálaton megjelentek, és ott elbocsátói írást nyertek, vagy ismét újonnan besoroztattak.

Honvédek vezetőik és keresztnéve	Megjelent-e a besorozási vizsgálaton?	Elbocsátatott-e vagy újonnan besoroztatott?	A mostani tartózkodási helye hol?
1. Szabó Pál	megjelent	elbocsátó levelet nyert	Pesten vagy Nézsán
2. Kutsera György	megjelent	nem tudatik	Vácon szolgál Polyák Jánosnál

3. Balás János	megjelent	elbocsátó levele van	Nézsán
4. Turcsan János	megjelent	elbocsátó levele van	Nézsán
5. Kutsera András	nem tudatik de másféle nincs	Urlaubse Passa ¹ van, szolgál a jegyzőnél	Püspökhatvanban
6. Oravecz János	megjelent	újonnan besoroztatott	-
7. Drenkovits András	megjelent	elbocsátó levele van	Nézsán
8. Toldi Mihály	nem tudatik	-	Nőtincsen szolgál
9. Csonka János	megjelent	újonnan besoroztatott	-
10. Veres Mihály	megjelent	újonnan besoroztatott	-
11. Dudo Mihály	nem tudatik	-	Kürtipusztán
12. Baba József	nem tudatik	-	Alsósápon szolgál

Valószínűleg a felsorolásból az az öt volt honvéd sem úszta meg a további katonaságot, akik nem rendelkeztek elbocsátó levéllel. A szabadságharc bukását követő megtorlásban jelentős szerepet kapott a csendőrség. A zsandárság szakaszparancsnokságai behálózták az egész megyét, s egy osztagot Nézsára is helyeztek.

Az első világháborúba 168-an vonultak el Nézsáról. Közülük 28 katona nem tért vissza többé szeretteihez. Emléküket őrzi az 1926-ban emelt emlékmű.

1924-ben Reviczky Tibor – autóbaleset folytán bekövetkezett - halála után testvérei: Reviczky József és báró Durneiszné Reviczky Melánia vették át a kegyúri jogokat 1945-ig, a II. világháború végéig. Báró altenstatti Schwaben Durneisz Gyuláné nézsai birtoka elérte a 2000 holdat. Uradalmának intézője 1932-től Molnár Bálint volt, ki a középiskoláit Nagyváradon, a gazdasági akadémiát Magyaróvárott végezte.

Látnivalók a településen

A római katolikus templom

A községben lévő Szent Jakab templom a XVI. századból való. Plébániája és temploma valószínűleg már 1575-ben is fennállott. Az 1675. évi garamszentbenedeki gyűlésen már jelen volt Sógor János nézsai licenciátus. Így nevezték a pappá nem szentelt egyházi vezetőket, akik bizonyos egyházi szertatások levezetésére jogosultak voltak.

A település középkori temploma – 1765 és 1800 között itt szolgáló plébánosa, Fehérpataky Lőrinc feljegyzései szerint - a község Sztara Gyegyina nevű részén állt, s említi faragott köveit, a falain lévő keresztek, s hogy diadalívére az „okos és balga szüzek” példázata volt festve. E templom a török hódoltság időszakában elpusztult, de a II. József-féle térkép még jelzi 1783-ban a régi templom romjait. A falu közepén állót 1700-ban a hívek adományaiból felújítják, majd az 1760-as években gróf Klobusitzky István pártfogásával tornyot csatolnak hozzá, 1799-ben átépítik és megnagyobbítják, 1934-ben újra kibővítik és a régi torony helyébe újat emelnek. 1998-ban külső és belső felújítást végeznek. Első anyakönyvei 1714-ből valók.

A háromhajós, megközelítően keletelt templom barokk jellegű, a főhomlokzatból előreugró tornyát lizénák, öv- és órapárcány díszíti, volutás oromfalak csatlakoznak hozzá. A torony alatti bejárat félköríves, ablakai hajlított ívűek, a legfelső szinten lévő bábos kőkorláttal vannak ellátva. Barokk hagymasisak fedi. A templomfalak mindenhol lizénákkal tagoltak, mindkét oldalhájó bejárata előtt pillérekre támaszkodó, kis előcsarnok áll. Az épületen magas lábazat fut körül, melynek anyag és falazásmódja eltérő, jól szemléltetve az egyes építési szakaszokat. Szentélye egyenes záródású, mindkét oldalán sekrestyével. A fő- és oldalhájók háromszakaszosak, a teljes belső teret csehsüvegboltozat fedi. Az oldalhájókat a pillérközök áttörésével kapcsolták a főhajóhoz.

A templom az 1725 és 1745 között kelt egyházlátogatási jegyzőkönyvek szerint torony nélküli épület volt. 1734-ben ezt jegyezték fel róla: „*A templom belülről teljesen boltozva van. Egy oltára, egy kelyhe, egy ciboriuma, három színes kazulája van. Ezek közül a harmadik fekete színű a szükséges tartozékokkal együtt. A templom teteje jó. Orgonája nincs, két harangja van, az egyik egy harangtoronyban, a másik pedig a templom fölötti tornyocskában van elhelyezve.*” 1736-ban említik a plébániát, melyet jó állapotban találtak. A templom 1935. évi bővítésekor, a főhajó oldalfalának bontásakor kerültek elő azok a gótikus faragványok, melyek a katolikus plébánia udvarán találhatóak. A legjellemzőbb darab egy csúcsíves ablak mérmű részlete, mely az ablak csúcsából származik. Háromkaréjos áttöréssel van kiképezve, melyet 42 centiméter átmérőjű kör foglal magába. Egyértelműen meghatározható az ablakszárkő melyen jól felismerhető az ablakrészű. A bordarész a külső és belső oldalon homorú kiképzésű. A harmadik faragvány egymásra merőleges, gazdagon tagozott részleteket mutat. Ajtókeret, lábazat, vagy párkány tagja lehetett.

A templom védőszentje, Szent Jakab apostol Betszaidában született. Az egyházi hagyományban az “idősebb” nevet kapta, hogy megkülönböztessék a Szent Fülöppel együtt ünnevelt “fiatalabb” Jakabtól, az “Úr testvérétől”. Zebedeus és Szalome fia, Szent János evangélista bátyja. Apja mesterségét folytatva Jakab is halász volt. Amikor Jézus 28 tavaszán vagy nyarán a Genezáreti-tó partján járt, meghívta tanítványai körébe Jakabot is. Jézus halála után Jakab lett a jeruzsálemi egyház feje. Amikor Heródes Agrippa király 41-42-ben az egyházra támadt, elsőként Jakabot ölette meg karddal. Ő lett az apostolok közül az első vértanú. Földi maradványait átvitték Jeruzsálemből Hispániába. A legenda szerint a feledésbe ment sír helyét éjszaka csodálatos fény jelölte meg, s a megtalált sírt 800 óta egyre növekvő tisztelet vette körül. Szent Jakabot “Isten után a legjóságosabb és legerősebb pártfogónak” tartották. Ünnepe napja: július 25.

Kálvária és a Szent Anna kápolna

A temetődombon található a klasszicista stílusban épült Szent-Anna kápolna, amelyet 1825-ben emeltetett Szentiványi Bonaventúra özvegye Szirmai Apollónia. Az 1826. évi templombúcsú alkalmával szentelték fel. Bejárata két oldalán tagozott fejezetű oszlopok állnak, felette szegmentív, fogrovásos díszítés és párkánnyal lezárt oromzat helyezkedik el. A kápolna belső tere kör alakú, boltozata tartja a kálváriarészt. Ide két oldalról, köríves lépcsőn lehet feljutni. A lépcsők mellett és az épület felső szintjén kőből faragott, azonos magasságú oszlopokkal tagolt, zárt mellvéd fut körül. A kápolna tetején kálvária található melynek szobrait - Mária és Szent János - Dunaiszky Lőrinc – korának legtöbbet foglalkoztatott szobrásza - készítette. Dunaiszky Bécsben tanult az Akadémián, s számos egyházi szobrot, síremléket, épületdíszet készített. Az oltárszószékek készítése jelentette egyik specialitását. Fontos szerepe volt a bécsi klasszicizmus szobrászi felfogásának meghonosításában.

Az újszövetségi szent könyvek semmit nem közölnek Szűz Mária szüleinről. Egy 2. századi apokrif könyv mondja, hogy Mária édesanyját Annának, apját Joachimnak hívták.

A keresztes háborúból visszatért lovagok elbeszélései nyomán éledt föl az érdeklődés Jézus szülőföldje és rokonsága iránt. Szent Anna ünnepe a 13-14. században terjedt el Európában.

A hagyomány szerint Mária Jeruzsálemben született, és szülőháza, Anna asszony háza a Bethesda-tó közelében állt. A magyarországi Szent Anna-kultusról Bálint Sándor néprajzkutató a következőket írta: „Kiváltságos patrónjaként tisztelte sok ügyében-bajában az asszony nép, de tisztelték azok is, akiknek foglalkozása valamiképpen a gazdaasszonysággal, asszonyi gondoskodással függ össze: a szövőmunkások, csipkeverők, seprűkötők. Céhpatrónaként tisztelték az asztalosok azért, mert hajdanában az oltárszekrény elkészítése a mesteremberek feladatai közé tartozott, márpedig Anna volt méltó arra, hogy élő tabernákulumként, Máriát a méhében hordozza. A kádárok is tisztelték, nyilván abból a megfontolásból, hogy Jessze törzséből, Anna és Mária méhéből sarjadt a Szőlőtő: belőle termett a megváltás bora, (a megváltó Vér). Védőszentje volt a bányászoknak is, nyilvánvalóan azért, mert ünnepének evangéliuma a szántóföldön elrejtett kincsről, a drágagyöngyöt kereső kalmárról szólt, és e hasonlatokat Szent Annára is lehetett vonatkoztatni. A barokk korban Szent Anna külön tisztelt patrónája volt a haldoklóknak.”

A temető harangtornya a XIX. századból való. Érdeemes megtekinteni a temető – szintén XVIII. századi – régi sírköveit is.

A Reviczky-kastély

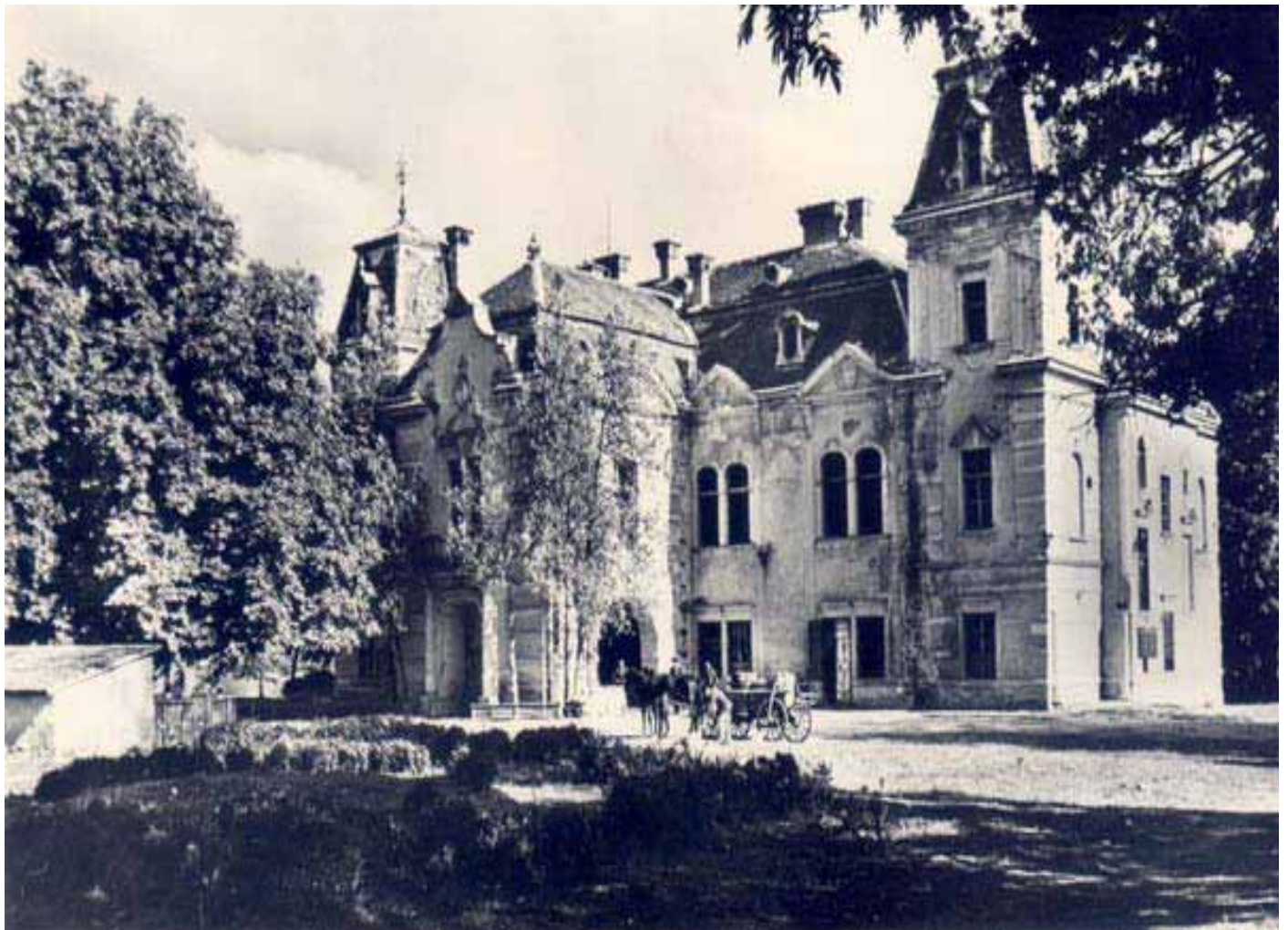
A falu központjában található kastély építését 1740-es években Klobusitzky István kezdte, majd 1896-ban a millenniumi évben Blaskovich Miklós földesúr emeletet és két toronyszobát építtetett rá.

Később több tulajdonosa is volt az épületnek, az úrilaknak. A kastély utolsó előtti tulajdonosa Reviczky Tibor dr, az utolsó tulajdonos pedig Durneiss báró, aki 1944 novemberéig tartózkodott az épületben, innen menekült el Németországba.

A kastélyban nagy ebédlő, vendégszobák, könyvtár, olvasószobák és sportterem volt a bárói lakosztály mellett. A konyha és a személyzet szálláshelye a kastély mellett külön épületben volt, ahol jelenleg az "Arany Gyógyszertár" működik. A vizet a kastély melletti parkban lévő kútból juttatták el a két épület padlásterében levő hatalmas tartályokba, majd onnan a megfelelő helyekre.

Az épület világítását saját áramfejlesztővel biztosították, mely a gazdasági épületekbe, az uradalomhoz tartozó mesteremberek és az intéző lakásába is be volt vezetve. Az épület fűtését cserépkályhákkal oldották meg. Két bejárata volt, elől a fogadó felől és hátulról azok számára, akik hintóval vagy autómobillal érkeztek. Erős vaskerítéssel volt körülvéve, a bejáratot díszes kovácsolt vas kapu tette látványossá. A kastély melletti 10 hektáros angolpark volt a pihenőhelye a gróf családjának és vendégeinek. A parkhoz egy kis tó is tartozott, melynek partján üvegházakban növény-nemesítéssel és szaporítással foglalkoztak a kertészek.

A II. világháború idejében, 1945-ben a kastélyban orosz kórház működött. A mai állapotában is szép épület ma iskola.

A műemlék magtár

A barokk stílusú magtár a XIX. század első felében épült, s az utcavonallal párhuzamosan áll. Az 1987-ben megnyitott, új művelődési házhoz nyaktaggal kapcsolódik. Hattengelyes, ablakai egyenlő távolságra vannak, de a hulló vakolat alatt elfalazott nyílások is láthatók. Rossz állapotú cseréptető fedí, gazdagon részletezett ereszpárkány díszíti. Belső tere egybefüggő, keleti végében kétszintes.

Nepomuki Szent János szobra

A római katolikus templom kertjében álló szobor klasszicista stílusban készült, 1820 körül. Széles kő alapon nyugvó, párkányokkal, peremekkel kialakított talpazaton helyezték el, lábazata 82 X 66 centiméter, magassága 150 centiméter, oldallapjai simák. Alapja és talpazata kötött, szemcsés homokkőből készült. A szobor 160 centiméter magas, néhol festésnyomok láthatók rajta, feje körül csillagokkal díszített glória van elhelyezve. Anyaga mészkő.

Nepomuki Szent János a hidak szentje s a gyónási titok vértanúja. Legendája szerint IV. Vencel király felesége őt választotta gyóntatójául. A király meg akarta tudni, mit gyónt a felesége, mivel azonban János nem volt hajlandó megmondani, 1383-ban megkínóztatta és a Moldva folyóba dobatta.

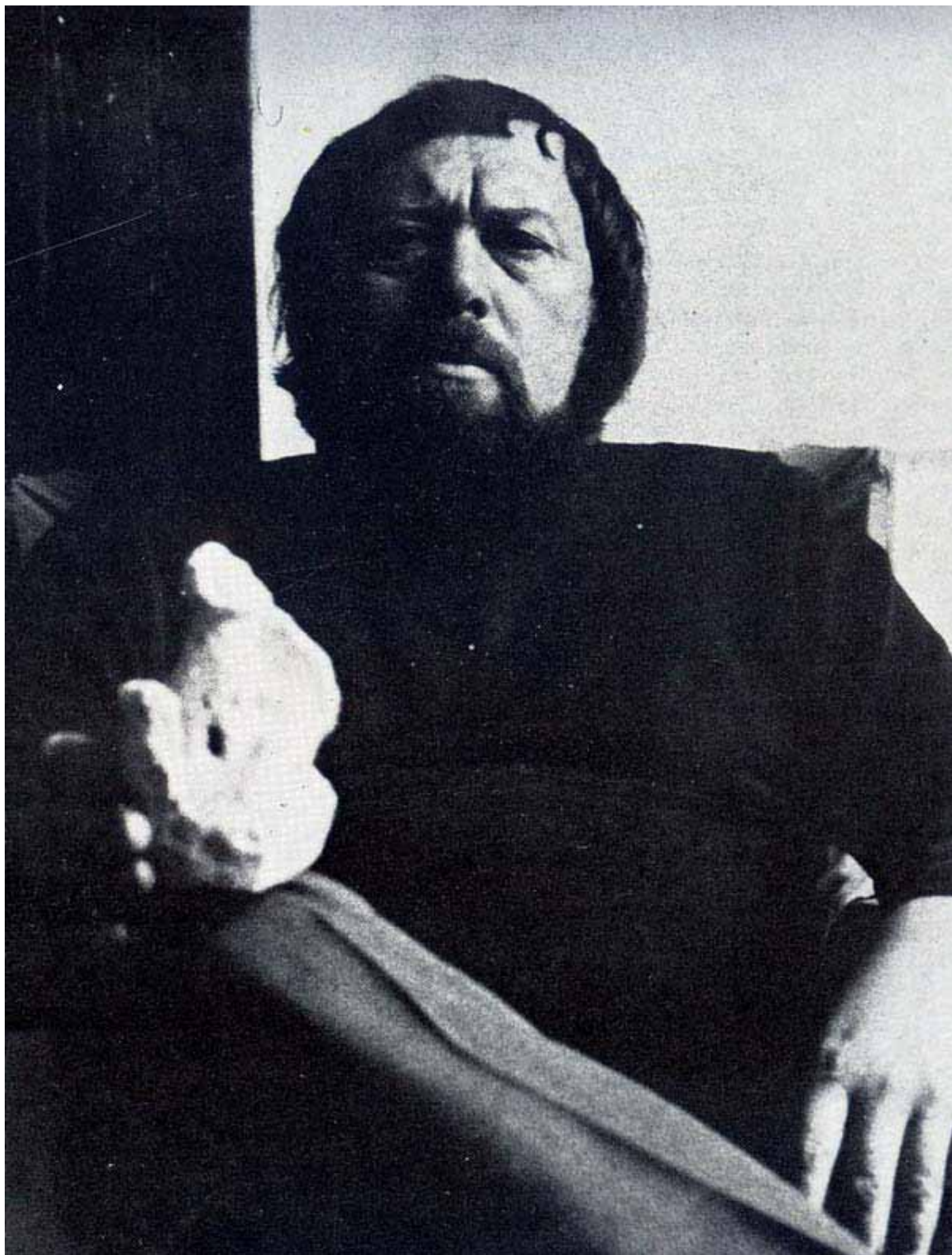
Laluja András

1934-ben született Esztergomban. Nagyapja a Keresztény Múzeum gondnoka volt, s szülei ott végeztek a tanítóképzőben. A múzeum szobrainak törölgetésével szerezte az első művészeti impulzusokat. Szülei Kesztlőcön kaptak munkát, s az általuk vezetett szlovák kórus és színjátszó csoport felfedezte vele azt a kultúrát, amely az ő eleinek vérében is csörgedezett. Édesapja betegen tért haza a háborúból, ekkor költöztek haza az ősök földjére, Nézsára. Érettségi után állást vállalt, s unalmában agyagszobrokat fabrikált. Czinke Ferenc ekkor került Nézsára iskola igazgatónak. Ő beszélte rá, hogy jelentkezzen a főiskolára. 1964-ben felkérték a képzőművészeti gimnáziumba tanítani. Kicsit nehezen állt rá, hiszen a családban már oly sok volt a pedagógus, hogy ő ki akart lépni ebből a körből, csak szobrász akart lenni. Hamarosan belátta, hogy ez a kötődés sem engedi őt más utakra. Életévé vált a tanítás, s addig élt, míg taníthatott. 1963-ban szerzett diplomát az Iparművészeti Főiskola díszítő szobrász tanszakán Dósa Farkas András, Borsos Miklós és Illés Gyula növendékeként. Tanulmányi úton járt több európai és közel-keleti országban. 1964-óta folyamatosan szerepelt a nyilvánosság előtt. Első egyéni tárlata 1965-ben volt Debrecenben. A Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola szobrász tanszakának tanára volt három évtizeden keresztül. Monumentális és kisplasztikával, valamint épületszobrással foglalkozott, a lemezdomborítás és hegesztés jeles művelőjeként. Munkáit embercentrikus tartalom, konstruktív szerkezet és a formaadás lendületes expressziója jellemzi. Több köztéri szobra került felállításra. 1968-ban Mohácson felavatott majd hét méteres Busó szobor ép ezt a „hidat” fogta meg ragyogóan. Összhatásában egy nonfiguratív alkotásnak tűnik, mely az évszázados múltból származó sokác hagyomány busó álarcaiból áll össze. Ez az alkotása egycsapásra meghozta számára a szakma és a nagyközönség elismerését.

Laluja András egyik tanítványának alkotása

Laluja András

Felhasznált irodalom

A török után, Az 1715. évi országos összeírás adatai a mai Nógrád megye községeiről, Salgótarján, 1973.

Dézsma és robot, A jobbágylakosság helyzete a XVIII. sz. végén, Salgótarján, 1971.

Dr. Borovszky Samu: /szerk/ Nógrád vármegye, Országos Monográfia Társaság, Budapest, 1911.

Fényes Elek: Magyarország geographiai szótára, Pesten, 1851.

Káldy-Nagy Gyula: A budai szandzsák 1559. évi összeírása, Budapest, 1977.

Dr. Ladányi Miksa: Nógrád és Hont vármegye, Budapest, 1934.

Magyar Életrajzi Lexikon, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1975.

Mocsáry Antal: Nemes Nógrád Vármegyének Historiái, Geographiai, és Statistikai Esmertetése, Pesten, 1820.

Nagy Iván: Magyarország családai czímerekkel és nemzedékrendbeli táblákkal, Pest, 1857.

Nógrád megye képe a XVIII. század végén, Salgótarján, 1977.

Nógrád megye története I.-IV. kötet, Salgótarján

Oborni Teréz: Nógrád vármegye népoktatása 1770-1772 között, Nógrád Megyei Múzeumok évkönyve, Salgótarján, 1991.

Varga Lajos: A váci egyházmegye történeti földrajza, Vác, 1997.

BORSI ISTVÁN

Az átkelés

A férfi kényelmesen, merengve sétált a folyó enyhén meredek partján, a folyásiránnyal szemben. Járása sima, könnyed volt, lépései alatt a fövény csendben hallgatott. Csupán itt-ott volt némi száradó gally a parton, bizonyára a korábbi ár magával sodorta a könnyen mozduló ágacskákat. Hosszú, vállig érő ápolt haját alig libbentette a légmozgás. A szemei bár fénylően, élénken villantak e világ felé, nem pihentek meg hosszasan a tájon.

Részint azért nem, mert a folyó mindkét partja nyirkos párával dús volt, titokzatosságot sugallva, fátyolként lefedve a mögötte lévő területeket. Másrészt azért nem, mert valójában befelé tekintett elméjének legtöbb idegpályája. A jelen pillanat üres, érzelmektől mentes vetítövásznán a múlt intenzív képei peregtek. Észrevette, felismerte ezt a különleges állapotot ő is, amíg korábban a folyó partján üldögélt. Olykor felkapott egy laposra csiszolódott kavicsot, kacsáztatta a víz lassan sodródó felszínén, s közben a halivadékok a csobbanástól megriadtan menedéket kerestek. Távolban, a túlpárt felé egy szorgalmas csónakos evezett, elől egy mozdulatlan ülő, hajlott hátú utassal.

-Oda át kell mennem. – gondolta a férfi, de látta, hogy csak egy révész utaztat, így ráér, míg amaz visszatér. De ellazult, révedő állapotába, sajátos kavicsdobálásába ő is ismét visszatért, de nem a partra, hanem az emlékezésre. Nem tudta miért, de nem is kereste annak okát, hogy kora gyermekkortól érett férfiaságáig, minden eddig elmúlt napjának fénye és árnyéka most a tapinthatóságig valósnak látszódott. Felszínre sodródtak a már elveszettek hitt élmények, életre keltek, s ott úgy fényltek fel, mint olajcseppek a víz felszínén. Finom hártvaként elterülve, vibráló szivárványszínként tükröződtek az igazság fénye által. Az igazság pedig abból való, hogy a történetekben már elveszett a személyiségének sajátos látásmódja, egyéni vágyai, szükségletei, kétségei.

Hamarosan véget ért a békés várakozás, mert egyszerre számos átkelésre áhítozó ember lepte el a partot. A kikötő már messziről jól látható volt. El sem lehet itt tévedni, oly mélyen járták már ki a révhez vezető utat az előző generációk. Most százával tömörültek, kiáltoztak, helyezkedtek az utazók valamennyien, egymás igényeit figyelmen kívül hagyva.

E zsvaj visszazökkentette a magányos férfit a külső figyelmébe, s azonnal sétálni indult. Nem akart részt venni a helyekért való torzalkodásban. Még dolga akadt. Fontos dolga. Érezte, hogy ki kell használnia a pillanat kínálta lehetőséget. Azt a csendes megfigyelést, mely képes eloldani az ítélet lehúzó koloncát, az önmaga tapasztalatait hordozó bárkáról. E bárka neve az Élet. A férfi visszatért a nyugalomba, s emlékeibe, hamarosan már nem tudta, hogy hová tart, mennyi idő múlt el, mi is a célja. Sétáját egy neki szánt kiáltás állította meg.

-Hé, Maga! Nem akar átjutni? – kiáltotta a révész az innenső parton épp a csónakját kikötve.

-Most szabad vagyok! – tette hozzá, majd hatalmasat nyújtózott.

A férfi csodálkozott, hogy hol van a sokaság, hisz az előbb távozott innen miattuk. De örült, hiszen a benne felbuzduló kíváncsiság már ki is mondatta a vágyat magának, félhangon: – Át kell mennem! - Visszasietett a középkorúnak becsült révészhez, mosolyogva kezét nyújtott neki. A keze kis ideig kitarva az üdvözlésre várakozott, a meglepődött csónakos előtt, de az hamarosan és örömmel viszonzta. Mindketten erőteljes, nyílt kézfogást tapasztaltak.

-Kharon vagyok, a révész.

-Bocsánat, de azt veszem észre - kezdett bele tagoltan a férfi -, valami furcsa dolog történt velem. Nem emlékszem a saját nevemre! – válaszolta az átutazást váró, közben kezével a haját megsimította zavarában.

-Nekem olyan mindegy! Pityi Palkó is lehet, ha kifizeti a díjamat, akár már indulhatunk is. – mondotta, vállat vonogatva Kharon.

-Pénzt kér? – kérdezte a férfi, miközben sebtében a zsebeit kutatta. Mennyit is? – de közben egyetlen tallért sem talált magánál.

-Magának olcsó leszek. Egy aranytallér a díjam. – mondta Kharon.

-Hát nincs! Azt sem tudom, hogy hol vagyok. Na, meg pénzem sincs. Mi lenne, ha egy ideig beállnék segíteni, míg maga kicsit pihen? Ez lenne a fizetségem a szállításért. – próbált egyezkedni a férfi, széttárva a kezét tanácstalanul.

-Ohó, barátocskám! Amit én végzek, az nem munka, hanem megbízatás. Örökké teszem, éjjel nappal. Ez tart életben. Soha sem adom ki a kezemből az evezőt. Ez a part az Innen, azaz Odaát. A víz, választó. A Túlvilág és az Evilág között. Ez a hely a Stüx folyó. De, kérdezem én: Ha mégis átjutsz, vajon akkor is Túlvilágnak fogod azt a partot mondani? És mit gondolsz, vajon gazdag vagyok-e, mert mindenki nekem áldozza vagyonát? Sehol sem költöm, csak elveszem mindazt, ami odaát már teher. Bizony, a többség hátrálva menekül, mikor megtudja tőlem, hogy a csomagjaiktól itt fognak megválni. – mondta a révész, majd rátelepedett a pihenő csónakjának magas elejére.

Még nem tudom, hogy ki vagyok, már nem, hogy ki voltam. De emlékszem népemre és nyelvemre. Emlékszem, hogy őseink meséit mifelénk a nagyszülők súgják az unokáknak. Mesélnek egy átkelő helyről, Taks folyónál. Beszélték, hogy itt van mód arra, hogy ragaszkodva e parton, Evilág szélén kapaszkodjunk vissza terheinkbe, vagy a káron gyarapodó révésznek, Káron-nak adjuk a végső nehezékeinket. Ez a taksa. A pénzes táská. Aki sajnálja tőle, az mind itt marad. Akár élő, akár holt. De, kedves révész – folytatta mosolyogva -, még azt is elmondták, hogy a rév-üléssel is át- és vissza lehetett kelni, táltosaink tudták is azt. Táltosaink még azt is mesélték, hogy a Taks folyó nem más, mint világi vágyaink folyamatossága. Még arról is meséltek, hogy aki segítségül kéri a csónakost, nem ellenféllel találkozik, hanem az egyetlen lehetséges jó barátjával, aki minden nehézségétől meg kívánja őt szabadítani. – még nem fejezte be mondandóját a férfi, de látta, hogy Kharon olykor hozzászólt volna.

-Csupán arra hívom fel a figyelmedet, kedves révész, hogy téged valaki jól becsapott. Ha egyszer kiapad ez a folyó, te dolog nélkül maradsz. A meder már most is összeköti ezt a két világot, a táltosok szerint. Csak a folyónak van előttünk két partja. Az országnak azonban nem!

Ekkor a férfi odalépett a meglepett Kharonhoz, röviden, őszintén megölelte őt, majd könnyed, gondtalan lépésekkel elindult.

-Egyre kíváncsibb vagyok az igazságra! Örülök, hogy segítettél emlékezni, nekem! – tette még hozzá távoztában emelt hanggal, egy integetéssel megtoldva, majd tovább lépkedett a víz tetején, a Túlvilág felé.

-Na, jó, hogy nem hiszi magáról, hogy kicsoda. De hogy ennyire bízik azokban a mesékben?- mondta magának Kharon, s szemével végigkísérte a furcsa idegent, mígnem az a folyóról lelépve, eltűnt a túlpartot övező mézillatú ködben.

2008. 08. 07. ISTI.

PONGRÁCZ ÁGNES

Agnus Dei

Hangok.
Vadgalambok búgása,
fecskék lármázása,
kakukk kurjantása,
kutyák csaholása,
mi vadul elzárja
teherautók robaját,
repülők tompa moraját.

Hangok.
Itt vannak a légben.
Hangok.
Befonnak egészen,
már zúgnak és zöngnek,
rikoltoznak, döngnek.
Hangok, álljatok meg!
Csendet! A szeretet
hangjait keresem.

Nézem a diófa
napsugarak-róttá
széttartott ágait.
Vajon arra, amit
ígért nekem,
emlékszik-e?

A lombja megvastagodott,
párosával rajta a sok
megérni vágyó zöld burok.
Tavasszal engem becsapott.
Én így lettem
szikra-verten
hazug szolgája a szónak,
énekese Apollónnak.

Már nem pörlekedek,
és nem kérek számon,

a múlt idő szele
hozza megnyugvásom,
ahogyan helyedre,
az álmomba teszlek.

Vajon megérted-e
mily mélyen szeretlek?

Látod-e a légréseket,
mik körülfogják testedet,
bizseregnek minden percben:
Nem számít, hogy a tetteiddel
sûrûn írt élet-tekerccsen
mily hosszan nyúlnak a vétkek,
hogy a fejeddel más irányba nézel,
nem számít a büszkeség,
nem számít az alázat,
magadnak látlak téged,
feloldozlak a holnapnak,
feloldozlak a mának,
mert oka van a szenvedésnek,
oka van minden varázsnak,
a lelkedet viszem szelíden,
elviszem tőled az Isten Fiának,
s míg rendületlen arany-parázson járok,
leteszem magamról összes ruhámat,
hitemmel

- mi mustármagnak érett -
óvatosan betakarlak téged,
a komor helyeken,
hová hálni sem jár lélek,
hol beteg szíveken
gonosz szellemek
nyúlnak ki elérni a szépet,
megfojtani az érző-vidéket,
ne félj, megvédlek
lány sugarammal,
s mikor a poklon át Istenhez érek,
feltartalak majd:
- Uram, Ő az! Tedd rám bûneit!

Egy vadgalamb szállt a kerekeskútra,
tudom, mit jelent, "szabad akarat van".
Kérjetelek, kérjetelek és megadatik.

SZÁJBELY ZSOLT

corrispondenze

oly nagyszerű oly magasztos
volt a reggel
tökéletes szimmetria egy hátrahagyott világban

pár perccel a tudat ébredése előtt
és a kopott szentélyek nyugalma többé
nem kiáltott a némaság börtönéből

a homokóra szemcséi között peregtek álmaink
üveggé perzselte a partok szőnyegét a Nap
áttetsző lábnyomok között milyen
rettegett szimmetria riasztja az ébredőt?

láttuk őt való önmagát aztán
az álmok lombja mögé vonult
a szökőkút koronáján még könnyezte
halálát a legutolsó Holdsugár

íves landolása után megálltak a bolygók
s a csönd többé nem fogalomként
valamely tényként élte tovább napjait
és a habok hófehér áriáját zúgta a tenger

a nyitva teremtett teraszok homályában
észrevétlen emlékek táncoltak
zene volt a falak egyhangú merevsége

a múlt képei egy rózsakert ölében
az a rég kizuhant emlék egy útról
mely talán még ismerte az irányok hajlandóságát

és súgta is a hárfák kecsességén
mégis az ablakkeret odvai között szivároghat
rontott ránk a holnapba nyúló szobák misztikája
a háromszög csúcsai mellett szorosan

kihajtott az emlékezés botanikája
mézédés fuvallat borzolta a bizonytalan kitérülkozásokat
és a felhők fodros bársonyából élet hullott
minden végzetbe szilárdult köre

a tükrök hálás arccal hallgatták az Időt
az amphorák setét űr-ürességébe
nyolc lábú csillagok rendeltettek

majd az éjszaka birodalma alatt
óvatos formákat fontak a
tengerbe szunnyadt életek reszketése köré

KARAFFA GYULA

Ha szerencséd lesz...

sorba kondulnak a harangok
a legnagyobb öt mázsa húsz kiló
te csak nyolcvanhat vagy
a hangod messzebb ér
gondolod te vagy az értékeőbb
pedig csak zengő ércz és pengő czimbalom
kifaragva a múlandóságból
az űsrobbanás erejével
fekete lyukká öregedsz majd
beléd zuhan addigi életed
fiad lányaid feleséged
összesűrűsödnek egyetlen ponttá
veled együtt igyál addig egy viszkit
ha szerencséd lesz felrobbanhatsz
s újrakezdheted ezt az álmot

*

ha szerencséd lesz
nem kell álmodnod tovább
a vállfájás sem kínoz
merevedésed se lesz
az ágy se töri fel derekad
ha szerencséd lesz
meddő vágyaid tovaszállnak
akár a börzsönyvidéki szél
önmagad szerelme se gyötör
tükörképed sem érdekel
ha szerencséd lesz
megtanulsz majd másokat szeretni
vagy csak lófrálni a patakparton
nézni ahogy úszik az életed
ahogy szétrobban a múlandóság

*

ha szerencséd lesz
megtalál egy gyilkos
kést vág a mellkasodba
veled nézi végig
mikor a lelked...

ha szerencséd lesz
megtalálsz valakit
kést vágysz a mellkasába
vele nézed végig
amint a lelke...
ha szerencséd lesz
magad maradsz az utcán
hidd el mindenkinek jobb
ha a kések a fiókban maradnak
mert önmagadhoz sincs jogod

*

ha szerencséd lesz felrobbanhatsz
s újratekesheted ezt az álmot...

a költő elővette laptopját
s nyomott egy „delete” gombot

SZÁZDI SZTAKÓ ZSOLT

Második álom

Indulás 1

Az ég alja még alig pirkadt, egy hajszálvékony csík jelezte¹, hogy pár óra múlva az éjszaka átengedi birodalmát a nappalnak². Az éjszaka lehűlt levegő³ még mindig csípős volt⁴, de a kis csapat már a Jordán felé tartott⁵. Időben el kellett indulniuk⁶, mert jókora út állt még előttük⁷. Főleg fiatalok voltak⁸, akiket fellelkesített János prédikációja isten országáról⁹, és most mentek, hogy megkeresztelkedjenek¹⁰.

A kegyesekről 2

Voltak köztük öregek is¹, kegyesek², akik egész életükben Isten országának az eljöttét várták³, és János szavai újult reménnyel töltötték el őket⁴, hogy talán még megélik⁵ a prófécia beteljesülését⁶. A csapatban ott ment ő is⁷, akire olyan hatással voltak János szavai, hogy azóta másra se tudott gondolni. Leginkább ezek a szavak foglalkoztatták⁸: „Ti azt hiszitek, hogy én vagyok az, akiről most beszéltem nektek⁹, de én mondom, jön utánam valaki, aki hatalmasabb nálam¹⁰, és én még arra sem vagyok méltó, hogy a saruját megoldjam¹¹...” Hogyha nem ő az, akkor vajon ki?¹² Ki lesz az, aki beteljesít minden eddigi próféciát¹³, és megváltja népét szenvedéseiből¹⁴, amiket bűneivel idézett magára¹⁵?

Isten országának a titkairól 3

Akinek a nevében¹ János bűneinek a megvallására szólítja a népet², és a nép tódul hozzá³, mert „...kivágják a rossz gyümölcsöt termő fát⁴, és tűzre vetik⁵, ahol olthatatlan tűzzel megemésztetik⁶...” Útközben találkoztak más csoportokkal is⁷, akik ugyanúgy Jánoshoz igyekeztek⁸, mint ők⁹. Némelyek közülük már egy egész napja úton voltak¹⁰, hogy János megkeresztelje őket¹¹.

Egész Júdea útra kelt... 4

Júdea egész népe útra kelt¹, még az írástudók is eljöttek Jeruzsálemből², akik félték Isten haragját³. Voltak az úton teljes karavánok is⁴, amelyekkel egész falvak keltek útra⁵ Galileából vagy egyenesen Szamariából⁶, annyira nagy volt a népben a megváltás utáni vágy⁷! A férfiak kötőféken vezették az öszvéreket⁸, amiken a család összes vagyona volt⁹, míg a nagyobbacska gyerekek a kecskéket terelték¹⁰, az asszonyok pedig a még járnai nem tudó kisdedeket vitték a karjukon¹¹.

A Jordán partján 5

Ahogy közeledtek a Jordánhoz, úgy lett a táj mind élénkebb zöld¹, és a vidék kopárságát már ligetek is tarkították². Aztán egyszer csak megérkeztek a folyóhoz³. János a segítőivel a folyó közepén állt⁴, és keresztelte azokat⁵, akik megbánták eddigi bűnös életüket⁶, és új, Istennek tetsző életre vágyakoztak⁷. A keresztelés pedig így ment végbe⁸: János kiválasztott valakit a tömegből⁹, magához intette¹⁰, majd kezét rátéve, arcát az ég felé fordítva valami imádságot mormolt¹¹, és a víz alá nyomta¹². Segítők pedig azért voltak mellette¹³, nehogy valaki túl sokáig legyen a víz alatt, mert János időnként extázisba esett¹⁴.

Extázis 6

Ilyenkor remegés vonaglott végig a testén¹, és képtelen volt felügyelni a mozdulatait², ezért volt hát szüksége tanítványainak a vigyázására³, hogy se másban⁴, se magában ne tegyen kárt⁵. Ekkor odalépett hozzá az egyik tanítványa⁶, és súgott a fülébe valamit⁷, miközben feléjük mutatott⁸. János ekkor abba az irányba nézett⁹, ahová a tanítvány mutatott¹⁰, majd lassan kinyújtotta a karját¹¹, és az írástudók csoportjára mutatott¹², akik a többiektől elkülönülve álltak¹³, és díszes öltözetükről voltak felismerhetők¹⁴:

Kifakadás 7

„Mérges kígyóknak fajzatai¹, kicsoda figyelmeztetett titeket², hogy bánjátok meg bűneiteket³, mert közelít Isten haragja⁴? Hiába mondjátok⁵, ti képmutatók⁶, hogy Ábrahám fiai vagyunk mi⁷, mert bizony mondom nektek⁸, Isten ezekből a kövekből is tud fiakat teremteni Ábrahámnak⁹!” Messzehangzó, érces hangja volt¹⁰, amit most még megedzett a szent hevület¹¹. A megdöbbsent tömeg arra tekintett, amerre János mutatott¹², és az írástudók a nép tekintete előtt¹³, megszégyenülten távoztak¹⁴.

Keresztelkedés 8

A nap már a horizontra hágott¹, amikor rájuk került a sor². János olyan volt, mint amilyennek az ember a prófétákat elképzelte³. A külseje teljesen elvadult volt⁴, durva, teveszőr ruhát viselt⁵, amit háncskötéllal fogott össze⁶, a szeme pedig úgy csillogott⁷, mintha örökös lázban égne⁸. Azt beszélték róla⁹, hogy évekig élt a hegyekben¹⁰ egy barlangban¹¹, és a szent iratok tanulmányozásával¹² készült fel a prófétaságra¹³. Csak ezután ereszkedett le Júdea falvaiba és városaiba¹⁴, hirdetni¹⁵, hogy térjenek meg¹⁶, és a megtérés jeleként vízzel keresztelte meg az embereket¹⁷.

A jel 9

„Én vízzel keresztellek meg titeket¹, de aki utánam jön², ő majd lélekkel keresztel meg titeket³”. János most magához intette⁴, és az ő szíve egyszerre hevesebben kezdett el dobogni⁵, mintha egy láthatatlan kéz szorongatná a torkát⁶, és csak állt ott megbûvölten⁷, mire egy kéz hátulról megtaszította⁸. Mindvégig magán érezte János tekintetét⁹, amitől olyan kiszolgáltatottnak érezte magát¹⁰, mintha csupaszon kellene a tömeg előtt elhaladnia¹¹. Belépett a folyóba¹², és János kezét rátéve imádkozni kezdett¹³ egy számára érthetetlen nyelven¹⁴. Lenyomta a víz alá¹⁵, és mikor újfent felbukkant¹⁶, egy csodálatos jelenségnek volt a tanúja¹⁷.

Mennyei szózat 10

Ahogy feltekintett az égrel¹, egyszerre eltakarodtak onnan a felhők², amelyek idáig árnyékot vetettek a földre³, mindeközben pedig egy szózat hangzott fel az égből⁴: „Te vagy az én kedvelt Fiam⁵, akiben gyönyörködöm⁶!” Az első pillanatban nem tudta mire vélni a hangot⁷, de János tekintetét látva⁸, lassan fény gyúlt a lelkében⁹. Körülnézett¹⁰, vajon más tanúja is volt a látomásnak¹¹? A tömeg azonban csak azt látta¹², hogy János megöleli őt¹³, és felujjongott¹⁴, mert ez azt jelentette¹⁵, hogy János a tanítványává fogadta¹⁶.

E s z m é l é s

A képernyő villódzására ébredt, és arra, hogy iszonyúan fáj a nyaka, mivel a számítógép előtt lepte meg az álom. Kénytelen volt pár gyakorlatot végezni, hogy nyakából kiálljon a görcs. Csak arra emlékezett vissza a tegnapi éjszakából, hogy hajnalig internetezett, aztán hirtelen, minden átmenet nélkül elaludt. A gép automatikusan takarékos üzemmódra állította be magát, és most egy felirat volt látható a monitoron, ami álmából még mindig rémlett neki, úgyhogy ki kellett szeméből az álmod dörzsölni, hogy az éjszaka minden nyoma továbbúnjon:

Te vagy az én kedvelt Fiam, akiben gyönyörködöm! Döbbsenten bámulta a képernyőt hosszú percekig, és nem tudta mire vélni. Mi ez? Első gondolata az volt, hogy vírus, amely az internetről töltődött le, de hiába futtatott le két különböző vírusirtó programot is, nem talált semmit. Aztán eszébe jutott, hogy ma van a születésnapja (március 23.), és a barátai ilyenkor mindig meglepik valamivel. Lehet, hogy most ezt találták ki. Bármikor feltelepíthették a gépére a programot, amely ma lépett működésbe... Azonban bármilyen gondosan is vizsgálta át a gép memóriáját, nem talált ismeretlen programot. Most már feladta a hiábavaló kísérletezést, mert a gyomra erősen követelt valami táplálékot, és jobb híján kikapcsolta a gépet. A képernyő elsötétült... *Te vagy az én kedvelt Fiam, akiben gyönyörködöm!*

...a felirat azonban továbbra is ott villogott a sötét képernyőn. Rövid gondolkodás után egyszerűen kihúzta a falból a dugót, és végre a felirat is eltűnt.

05:45

Kiment a konyhába, hogy a hűtőben keressen valami ehetőt, ekkor megcsörrent a mobiltelefon. Az egyik legismertebb zsidó népi tánc néhány taktusát játszotta, amelynek a kirobbanó életöröme arról tanúskodott, hogy ezt a népet az elmúlt évezredek csapásai se tudták megtörni. A tegnapi pszichiáter volt:

–Itt vagyok egy saroknyira a lakásától egy étteremben, és szívesen meghívnám reggelire.

A kérdések ott sorjáztak valahol agyának a hátsó traktusában, de válaszokat, bárhogy erőltette is az agyát, már nem talált, így aztán, rövid gondolkodás után, elfogadta a meghívást.

05:59

A kora reggel ellenére az utcára kilépve kishíján ledöntötte lábáról a forróság a kellemesen hűtött lakás után. A forgalom abban az utcában, ahol ő lakott, zsákutca lévén nem volt nagy, de ahogy kifordult a főutcára, kishíján megsüketült a dudálástól, ami errefelé a közlekedés szerves része volt.

06:37

Belépett az étterembe. A pszichiáter felállt, hogy jelezze, melyik asztalnál ül, és miután kezet fogtak, rögtön mentetetőzni kezdett:

–Röstellem a tegnapi viselkedésemet, de annyira a kutatás lázában élek, és a maga elbeszélése őszintén felcsigázott, hogy elragadtattam magam.

Egész viselkedésével azt fejezte ki, hogy szánja-bánja bûnét, és neki el kellett ismernie, kitûnően játssza a szerepét.

06:40

A pincér jelent meg az asztalnál, és a tálcán ott volt a két villásreggeli:

–Engedelmével, magának is én rendeltem, de meglátja, nem fog csalódní benne.

Éhes volt, ezért hát bármit is tettek volna eléje, jóízûen megeszi. Pár falat után meg kellett állapítania, hogy bármi legyen a gyanús külsejû valami, amit elé tálaltak, mindenesetre kitûnõ.

07:07

A másik újból a kutatásról kezdett beszélni. Ezekben a napokban láthatóan nem is volt nagyon más témája, annyira lekötötte minden gondolatát ez a projekt, amirõl úgy áradozott neki, hogy lelkesedése csakhamar órá is átragadt. Mintha nem is egy egyszerû kutatásról lenne szó, hanem egyenesen a világ megmentésérõl:

–Egész éjszaka a laborban voltam a munkatársaimmal... de a médium nem jelent meg... éjfél felé megtudtuk, hogy rajta volt azon a buszon, amelyet tegnap felrobbantottak... most jövök a kórházból... ha esetleg fel is épülne... akkor se használhatnánk többé mint médiumot... ez pedig a padlóra küldené a projektet... maga az utolsó reményünk...

07:15

Mindezt szinte egy szuszra mondta el, és a zavaros, akadozó elõadásból kiderült, hogy tényleg nagyon fel van zaklatva, ezúttal nem szerepet játszik. Visszagondolt a tegnapi csetelésre, és azokra a borzalmas képekre, amiket a felrobbantott buszról és az áldozatokról látott, és a kettõ így egymás mellett még megrázóbb volt... Aztán egy õrült gondolat ötlött fel benne.

07:20

Vajon nem tartozik-e annyival annak az ismeretlen médiumnak, hogy folytassa, amit õ elkezdett? Sõt, ha már õrület, akkor legyen teljes, vajon lehetetlen-e, hogy ez az egész miatta történt, azért, hogy õ annak az ismeretlen médiumnak a helyére kerüljön? Hogy felmérje a képességeit, amelyeknek eddig semmi jelentõsége nem tulajdonított, sõt, tulajdonképpen csak boszszankodott

miattuk, hiszen nem élhette a normális emberek életét, mert a legváratlanabb helyzetekben ütközött rendkívüli képességeinek a falaiba. Ráadásul még titkolni is kellett õket, nem tudhatta, a környezete hogyan reagálna, ha kiderülnének. Talán most jött el az ideje, hogy megtanuljon képességeivel együtt élni, és lehet, hogy ennek a kísérleti nyúl szerepének az eljátszása is a része? Lehet, hogy nem is õ saját sorsának az irányítója, hanem valami felsõbb hatalom?

08:50

A pszichiáter autója a kampusz épületei közt kanyargott, ami tizenkét hektáron terült el a város szélén, rajta elszórva az egyetem épületei. A kutatásokhoz az egyetem biztosította a labort, ez volt a hozzájárulása. A pénzt egy közelebről meg nem határozott, rejtélyes alapítvány biztosította, amely azonban szigorúan számon kérte az eredményeket.

09:00

Útközben ellenőrző pontokon haladtak át, ahol biztonsági őrök kukucskáltak be az autóba, de útitársát felismerve csak jelezték, hogy menjenek tovább. Aztán a következő ellenőrzési pontoknál már jó előre felhúzták a sorompókat, és az őrök csak intettek.

09:20

A laboratóriumokat rejtő több szintes épületben várt rájuk az utolsó biztonsági ellenőrzés, egy fémdetektoros kapun kellett átmenniük, miután a biztonsági őröknél leadták az összes náluk levő fémtárgyat. Csak azután mentek tovább, miután visszakapták értéktárgyaikat. A pszichiáternek egész idő alatt be nem állt a szája, annyira fel volt dobva, hogy sikerült őt megnyernie az ügynek, személyes sikerének tekintette, amit a tegnapi merev elutasítás után nem is remélt, és ezzel az egész kutatást megmentette:

–Tudja, mi a munkatársaimmal fizetség nélkül végezzük ezt a munkát. Még azt is nehéz volt kiharcolni, hogy az egyetem helyet biztosítson nekünk, és találjunk egy olyan alapítványt, ahol nem úgy néznek ránk, mint akik a Marsról jöttek, mikor a kutatási terveinkről beszélünk. Az eredményeink láttán kezdenek minket komolyan venni, és akkor pont most történik ez a szerencsétlenség... –hitetlenül megrázta a fejét, mint aki nem hisz a véletlenek ilyenén egybeesésében.

09:33

A harmadik emeletre mentek. A laborban csupa feszült arc, fiatal emberek, akik láthatóan csak nemrég kerültek ki az egyetemről, és most bizonytalanok, vajon sikerül-e vezetőjük missziója. Mikor beléptek, az addig maszkmerek vonások egyszerre fellazultak, és társa felé egy-egy elismerő pillantást küldtek. A pszichiáter leplezetlen diadallal mutatta be őt, a képességeit pedig szemérmetlenül túlértékelt. Olyanokról is beszélt, amelyekről biztosan nem győződhetett meg, miközben buzdító pillantásokkal biztatta, mint az edző verseny előtt a tanítványát, akinek tisztában van a képességeivel, úgyhogy monológjának a végén bárkinek az lehetett az érzése, hogy nem is annyira nagy baj, hogy cserére kényszerültek, mert az új médium jobb a réginél. Ezután a rövid beszéd után munkához láttak, mert be kellett hozniuk az éjszakai kiesést. A projekt már így is szoros határidőkkel dolgozott, amikor vissza kell adnia a labort az egyetemnek.

Beült egy izolált szobába, ahol egy asszisztens először drótokat erősített rá, majd különböző ábrákat mutogatott neki, és ezekből egyet ki kellett választania, amire aztán erősen koncentrálnia kellett. Egy másik, ugyanilyen szobában ült egy másik médium, az „antenna”, akinek az volt a dolga, hogy fogja az ő gondolat-hullámain, és minél pontosabban lerajzolja azt az ábrát, amelyre ő koncentrált.

17:55

Fogalma sem volt róla, hogy mennyi ideje folyt már a kísérlet abban a világtól tökéletesen elzárt ablaktalan szobában. Az időnek megvan az a tulajdonsága, hogy egy ponton túl tökéletesen összefolyik, és ha még a biológiai órák is cserbenhagy (nem kell kimenned a mosdóba, nem éhez meg stb.), akkor tényleg a semmi közepén lebegsz. Csak onnan tudott valahogy az idő múlására következtetni, hogy a fiatal asszisztensnő egyszer kiment, vélhetően pisilni, és neki is azt mondta, hogy ha valamilyen szükséglete van, azt most intézze el, mert harminc perc szünetet tartanak. Egyébként pedig olyan szenttelen arccal mutogatta az ábrákat, mintha otthon a tükörben órákig csak ezt a kifejezést gyakorolta volna. Végre bejött a pszichiáter, ragyogott az arca az elégedettségtől:

–Nyolcvanöt százalék. Ekkora telepatikus képességgel még nem találkoztam. Az eddigi médiumunknál hatvanhét százalék volt a maximum. Ez mind szép, mondta ő, csak hogy neki most mennie kell, mert sürgős teendője van, mire a másik egyszerre csupa aggodalom lett, mintha attól tartana, ha egyszer kimegy a laborból, többé vissza se jön, ő azonban úgy érezte, hogy mára már elege van a kísérleti nyúl szerepéből. Nem kerülte el a figyelmét az a kétségbeesett pillantás sem, amit az asszisztensnővel váltott, de az tanácstalanul megvonta a vállát. Végül belátta, hogy veszített:

–Rendben van, menjen el, de holnap vissza kell jönnie, hogy megismételjük a kísérletet. Ilyen kiugró eredménynél szükség van kontrollvizsgálatra is, hogy kizárjuk a véletlen és a tévedés lehetőségét.

18:33

Persze, nem volt semmi sürgős teendője, még munkája sem volt. A múlt héten veszítette el az állását egy biztonsági cégnél, ahol a belső számítógépes rendszer karbantartása volt a feladata. Az igazat megvallva, társtulajdonos volt a cégben, amit még az egyetemen alapítottak, és öt évig ment is rendben a vállalkozás, de aztán mintha minden összeesküdött volna ellenük. A lehetőségekhez képest még ő járt a legjobban, hiszen még idejében eladta a részét, a többiek viszont futhatnak a pénzük után. Most tehát nem volt semmi dolga, és az épületből kilépve elgondolkozott, hogy mihez is kezdjen a nap további részében. Régen másként volt ez is, amikor napokig szinte ki se dugta az orrát a lakásból, ült a gép előtt, és szörfözött a neten. Akkoriban szinte betege volt a virtuális térnek, olyannyira, hogy nemegyszer gondolkodott rajta, orvosi segítséget kéne kérnie, hogy leszokjon az internet-függőségéről, de aztán pár hete, egyik napról a másikra immunissá vált. Így, utólag visszagondolva nem talál rá magyarázatot. Biztosan, valami megrázkódtatás volt rá ilyen hatással, de hogy mi, azt nem tudta volna megmondani. Aztán a gondolatai visszatértek a laborba. Persze, maradhatott volna még, hogy játssza tovább a szerepet, amit végül is önként vállalt el, de volt valami, ami egész idő alatt zavarta. Ami soha nem volt rá jellemző, most bizonytalankodott. Nem volt benne biztos, hogy helyesen cselekedett, amikor elvállalta ezt a szerepet, és ez valami egészen új volt neki. Eddig épp azzal ingerelte a környezetét, hogy rendíthetetlen volt elhatározásaiban. Ha valamit eldöntött, amellet sziklaszilárdan kiállt, és ez bizony nem volt konformista magatartás egy olyan világban, amely apró vagy nagyobb megalkuvásokra épül. Megalkudni pedig mindennel mindenkor és mindenhol lehet, ha kell, a józan ésszel is, ha kell, a lelkiismerettel is. Aztán a holnap már hozhat bármit, fő a pillanatnyi előny. Ő azonban viszolygott az effajta alkuktól, és ösztönösen kikerült minden ilyen csapdát. Eddig. Mert most úgy érezte, hogy ő is belesett a húsdarálóba, amely majd lassanként ledarálja. Hiába sorakoztatta egymás mellé az érveket és az ellenérveket újra és újra, a végeredmény mindig ugyanaz lett, mint a matematikában egy bizonyos szinten túl, hogy minden, és annak az ellenkezője is bebizonyítható.

18:35

Kicsi gyerekkorából emlékezett rá, hogy már akkor érzékeny „antennái” voltak, amivel felfogta környezetének a negatív vagy pozitív kisugárzását. Mintha egy szuperérzékeny műszer mérné a háttérsugárzást, és rögtön jelezne, ha a sugárzás megemelkedik, ha pedig a veszélyes tartományba lép, akkor riaszt. Olyan volt ez, mint mikor a moziban nézed a filmet, és alatta olvasod a szöveget, és rögtön kiszúrod, ha a kettő nincs szinkronban. Akkor még nem tulajdonított ennek jelentőséget, hiszen úgy gondolta, hogy mindenkinek megvan ez képessége, legfeljebb csak azon csodálkozott, hogy a felnőttek miért mondanak olyan gyakran mást, mint amit gondolnak. Úgy gondolta azonban, hogy ez az ő külön játékuk, amihez a gyerekek nem értenek.

18:37

Körülnézett a parkban, ahol a késő délután ellenére, és hogy már az utolsó előadás is vagy két órája véget ért, sok fiatal élvezte a hegyek felől érkező, enyhet adó szél simogatását. A fiatalok hol párban sétáltak, általában egy fiú egy lány leosztásban, hol magányosan ültek, a számtalan pad valamelyikén, könyvvel az ölükben készültek a másnapi vizsgára. Tekintete megakadt egy húsz év körüli, szép arcú lányon, akinek a haját kendő takarta. Láthatóan se nem volt szerelmes, se nem tanult, bár mereven nézett az ölében fekvő könyvbe, de ha olvasott is, a szavak értelme nem hatolt el az agyáig.

18:39

Magányába burkolózva ült ott, mintha egy világegyetem választaná el a körülötte lévő világtól. Leült a szomszéd padra, és szeme sarkából a széparcú lányt figyelte, aki teljesen elmerült a gondolataiban, tudomást se véve a körülötte zajló eseményekről. Fején a kendőt egészen a szemébe húzta, mintha ezzel is jelezni akarná, hogy ő kívül áll a történéseken, őt hagyják békén. Egy rakoncátlan tincs mindazonáltal előkunkorodott a kendő alól, ami különös bájt adott ennek a gyönyörű arcnak. Minden igyekezete ellenére se volt képes leplezni, hogy valamikor életvidám lány volt, akinek azonban a büszkeségét most megtiporták. Ez az arc olyan beszédes volt akár egy drámai hősnőé, és annak, aki olvasni tudott belőle, egy egész történetet mesélt el...

18:39

Ez a történet egy gyönyörű, fiatal diáklányról szólt, aki még túl naiv és túl ártatlan volt ahhoz, hogy ne higgyen minden szónak, minden ígéretnek.

22:30

Az estély igazán fényesnek ígérkezett, hivatalból az egyetem egész professzori kara felvonult, aki pedig legnagyobb sajnálatára nem tudott eljönni, az táviratban gratulált a rangos nemzetközi díjhoz, amely az egyetem presztízsét is növelte. Az ünnepi beszédet az egyetem rektora mondta, kiemelte, hogy csak azért nem Nobel-díjat ünnepelnek, mert Alfred Nobel elfelejtett arra a szakterületre díjat alapítani. Miután az illedelmes taps elhalt, a szakterület legkiválóbbjait minden évben díjazó alapítvány kurátora átnyújtotta a díjat a díjazottnak. Ezután következett a gratulálók hosszú sora, akik egy kézfogás és néhány kedves szó – „Szép volt, öregem... Megérdemelted... Most vagy pályafutásod csúcán... Jó helyre került a díj... Senki nem tudja rajtam kívül, hogy mennyit dolgoztál érte... Beérett a gyümölcs... Élvezd ki a pillanatot, mert nem tart soká...” – kíséretében köszöntötték az ünnepelet. Az ünnepelet családja körében, az alkalomhoz illő szerénységgel – „Ugyan már... Zavarba hozol... Köszönöm... Köszönöm... Köszönöm... Köszönöm... Köszönöm... Köszönöm...” – fogadta a gratulációkat. Feltűnően szép, fiatal nő állt mellette, a felesége, és három kicsi gyerek. Ekkor egy fiatal lány következett, akin rögtön fel lehetett fedezni az arab vonásokat. Nemcsak a fejét fedte kendő, az egész teste is leplekbe volt burkolva. Amint az ünnepelet meglátta, szeme elkerekedett, arcára zavar és döbbenet keveréke ült ki. Pár szót váltottak, amit azonban még a legközelebb állók sem értettek. „Mit keresel itt?” „Gratulálni jöttem...” – ekkor a lány pisztolyt húzott elő, és hidegvérrel lelőtte az ünnepelet. Gondosan célzott, nehogy a közelben állók közül valakit eltaláljon. Célzás közben egyik szemét összehúzta, mint a mesterlövészek, hogy jobban a célpontra fókuszáljon. Az egész tárat kilötte, bár az áldozatot már az első lövés hátrálökte a háta mögött álló pincér karjaiba. A fegyvert a bátyjától csente el, és akkora volt a kalibere, hogy minden lövés cafatokat tépett ki a szerencsétlen testéből.

23:01

Leengedte a fegyvert, és némán tűrte, hogy a biztonsági őrök leteperjék, mintha a fájdalommal akarná magát büntetni, fel se szisszent, amikor durván hátracsavarták a kezét, némán tűrte az ütlegetek. Az első pillanatban olyan volt minden, mintha egy filmnek egyetlen kockáját hirtelen kimerevítenék. Ez volt az a pillanat, amire azt mondjuk, hogy az örökkévalóságig tart. Ezután azonban annál jobban felgyorsultak az események, mintha a Nagy Rendező észbe kapott volna, hogy be kell hoznia azt az elpocsékolat időt, amit erre a hatásvadász képre eltékozolt, és a jelenetek egymásutániságát egy absztrakt jelenetté vágta volna össze, a chaplini burleszk és a Shakespeare-i véres királydrámák bizarr ötvözetévé. Egy nő a sokkhatás alatt sikoltozni kezdett, miközben kezeit kétségbeesetten a fülére tapasztotta, mintha önmagának is elviselhetetlen volna az a hang, amit kiad, míg végül a mellette álló férfi pofonvágtá. A feleség, akinek a ruhája csupa vér volt, és a ráloccsant belsőségek groteszk mintát alkottak rajta, hogy azt lehetett hinni, maga is megsebesült, szóval a feleség nem tudta, hogy melyik gyerekének a szemét takarja el, bár láthatóan ő is sokkos állapotban volt. A rendőrautók szirénái szinte azonnal felbúgtak, mintha valami hasonló eseményre várva a közelben parkoltak volna, és csak a hangkürtöket és a villódzó fényeket kellett bekapcsolni. A kert felől futólépések hallatszottak, pattogó vezényszavak, ahogy a kommandósok elfoglalták a házat. Habár mindenki tudta, hogy az eset nem terrorcselekmény, hanem egy szerelmi dráma véres záróakkordja, pusztán az a tény, hogy az áldozat és a tettes külön nemzetek gyermeke volt, amelyek rendesen gyűlölik egymást, pusztán ez a tény elég volt ahhoz, hogy a hatóságok és a média terrorcselekményként tárgyalják az ügyet, és a híradások világszerte azzal kezdődtek, hogy egy palesztin nő megölt egy zsidó férfit...

18:39

A lány magányába burkolózva is megérezte, hogy figyelik, de nem akart róla tudomást venni. Sértette volna az önérzetét, ha a másik szeméből részvétet olvas ki, vagy az együttérzésnek a legkisebb jelét is, ha most bárki elkezdené őt sajnálni, az nagyobb megaláztatás volna a számára, nagyobb annál is, hogy becsapták. Csakhogy az ő szemében nem volt részvét, sőt, irgalom sem. Megérezte anélkül, hogy elfordította volna a fejét, mereven nézett a könyvbe, mint büszkeségének utolsó pajzsát, úgy tartotta maga elé, mintha ez volna az egyedüli semleges pont a világegyetemben, amely nem árulója az érzelmeinek, és így a büszkeségének. Kegyetlen harc volt ez köztük, néma, de ádáz küzdelem, amelyben le kellett győznie a másik büszkeségét, a gyengék luxusát, ami az utolsó menedékük.

SZÉKÁCS LÁSZLÓ

Rá n g á s o k

kisvasúti sínek, hő-csámpáznak,
tőlük idegremeg a levegő,
kiutat keresnek, alólam, rítus,
- mintavételezett éveket, snittnek -
hevesedett nyárutóra kukkolnak,
a tavalyira, pedig most tavaszodik,
forrásból csapkodó szerelmekből

szandálba gyömöszölt zoknim
gyûri tovább a - sarkantyút irígylő -
kérgesedő vízhólyagomat,
az tátog, vele mi lesz lábmosáskor,
pukkadozik előre – a fenébe, csíp,
a sótalan jártányi erő helyett

nem hagyom a síneimet,
görgeteg is lehettem volna,
farsangi ez a pillanat,
napok óta ugyanez, ugyanitt
- toronyórát kaptam volna,
- láncsal,
- de nem hiszem,
- hogy pecázunk anekdotára,
- pedig igazi álarc

kiüresedtem, hajtóanyag, ... hmm,
csak a napilapok, vezércikkek,
azok égők, kinéznék magukból,
fűjtatóknak álcázzák magukat

karakterisztika: ... pacni

hasmenők, ünneplik bizony
a renaissancet – átvettük, is,
akkor még fát ettünk – mi, ugorkák

az „A” betût meg tésztából - iniciálé,
kód-ex, mind elveszett, naplement

monszunra vár a világ, kivetkőztetve

VÉGH TAMÁS

Tûnõdõ

Talán ráemesteledik közben,
mire mindent átgondolok,
és átigazítok
konok törvényeink
jelrendszerén.

Mûszerek nélkül is érzem
hogyan változik meg
körülottem minden,
és a könnyezõ, *kizökken*t idõ
szántatlan, fekete rögökön
csordul át
dzsungelek mélyén alvó,
elfeledett katedrálisokig,
és tovább,
a horkanva hömpölygõ
folyamokban sodródó álmokig,
melyek delfinekké lesznek,
mire elérnek a torkolatig.

Talán megvirrad közben,
talán ráemesteledik...

2007 09. 10.

HÖRÖMPŐ GERGELY

Arad hangjai

Aradi főtér és Mosócz között
harangszó szárnyán száll a fecske,
otthoni, magyar akcentussal
megszólal a balkáni-gerle.

Reggel hat óra, (otthon öt van)
nálunk is épp most harangoznak.
Szállnak a fecskék, boldogan
csirrognak jegenyés patakpartnak.

Árpaföldek az utak mentén,
pont olyanok, mint Pest környékén,
- egy ez a táj és egy a lélek,
ez vibrál a harangszó mélyén.

BESZÁMOLÓK

Poéta Piknik Püspökiben

– másodszor

„alkotni folyton, ez a Sorsunk”

(Komáromi János)

...és ez a sorsa valahány költőnek, írónak, aki részt vett október 3 – 5. között a Szurdokpüspökiben megrendezett Poéta Pikniken, ahol magasra szárnyalt Pegazus.

Második alkalommal találkoztak most az ország különböző tájairól és természetesen a megyénkből érkező irodalmárok támogatóink, Becsó Zsolt, a Nógrád Megyei Közgyűlés elnöke - aki a rendezvény fővédnöke is volt -, Fáki László, Szigethalom polgármestere és a Szokol Kft. Vezetője, Szokol József jóvoltából. Köszönet mindnyájuknak az önzetlen támogatásért!

Az írók, költők számára az együtt eltöltött hosszú hétvége kötetlen beszélgetésekkel, éjszakába nyúló vitákkal és sok-sok verssel, prózával telt. Érdekes volt hallani az egyenesen Erdélyből érkezett költő véleményét, sajátos, egyedi hanghordozással, kiejtéssel felolvasott nagyszerű verseit. Sokat tanulhattunk az ukrán határszélről jött újságíró, költő írásaiból, verselemzéseiből. Mindenki szívesen hallgatta a paksi informatikus, költő karakteres verseit, vagy a Komlóról érkezett költőnő lágyabb hangvételt, de éppoly tartalmas költeményeit.

A Budapestről hozzánk látogató költőnő verskedvelő barátnőjét is elhozta magával hallgatóságának, többen a párjukkal érkeztek a Piknikre, hogy tanulva-feltöltődve új ismereteket, ismerősöket, barátokat szerezzenek.

A péntek esti megnyitó után rövid bemutatkozások következtek egy-egy vers, írás erejéig, majd hajnalig folyt a szó a költők felelősségéről, társadalmi szerepvállalásáról.

Szombat délelőtt Gyöngyöspatára kaptunk meghívást, aminek örömmel tettünk eleget. Délután visszatérve a táborba új téma vetődött fel, az örök emberi érzés, az egyik legszebb, a szerelem. Melyik író, költő ne írt volna a szerelemről vagy így, vagy úgy? Kimeríthetetlen a téma, millióféle a megfogalmazás. Szébbnél szebb költemények hangzottak el a költők saját tolmácsolásában, ami külön hozzáadott a versek mondanivalójához. Ezen a napon is éjszakába nyúló volt a beszélgetés és a versek, írások felolvasása. Felmerült témaként a fiatalok hozzáállása a művészetekhez, a férfi és a nő szerepe a családokban, a halál, mint az emberi élet végső állomása, de az irodalom, a költészet elfogadása társadalmunkban, vagy a belső kényszerítő erő, ami a költőkben munkál, ami alkotásra ösztönöz bennünket.

Az utolsó délelőtt is tartalmasan telt versekkel, novellákkal fűszerezve. Szó került a publikálási lehetőségekről, a könyvkiadás helyzetéről és veszélyeiről, a különféle antológiákról, a megjelenő pályázatokról és az internet szerepéről is.

Poétáink egymás alkotásait jobban megismerve örömmel ajándékozták meg egymást saját kötetekkel, egymást jobban megismerve és elismerve, tisztelve térhettek haza. A közös gondok, örömök közelebb hozták egymáshoz az embereket.

Olyan fórumot, találkozási lehetőséget szerettünk volna teremteni, ahol kikapcsolódva tanulhatunk egymástól. Talán új, más szemszögből is bepillantathatunk a mai magyar irodalomba, és feltöltődve, új motivációt, lendületet kapva alkothatunk tovább.

Remélem, amikor a tavaszi Poéta Pikniken megint találkozunk a Mátra lábánál, akkor új résztvevőket is köszönhetünk, és a régieket is szeretettel visszavárjuk 2009. májusában, hogy ismét magasra szárnyaljon Pegazus a Parnasszus csúcsai felé.

A Nyugat-Nógrádi Kistérség bemutatkozása Vácott

Október 11-én a Madách Imre Művelődési Központtal megkötött együttműködési megállapodás alapján Vácott került megrendezésre a Nyugat-Nógrádi térség bemutatkozika Vác városának és Pest megyének címmel, az Őszi Művészeti Hetek betétprogramjaként, a területünkön együtt-, és békességben élő nemzetiségek barátsága jegyében. Ehhez a kiváló lehetőséghez igazodva már februárban elkezdődött a szervezőmunka, és a harminckét település polgármesterének és önkormányzatának megküldött megkeresésünkre tizenhat település reagált, ebből Berkenye, Dejtár, Diósjenő, Érsekvadkert, Kétdobony, Nagyoroszi, Nézsa, Nógrád, Szanda, Szendehely, Tereske, Tolmács és Vanyarc képviselte is magát.

Délelőtt 10 órakor nyitotta meg a községek hagyományörző kézműveseinek, viseleteknek, néptánc és népdalköröknek, ritka mesterségeknek, és a napi munkához kötődő tevékenységek nívós bemutatóját Csallóközi József, az egyesület elnöke. Elmondta, hogy nagyon szép számban vannak jelen az érintett települések kiállítói, vállalkozói, így például a berkenyei Faluszövetkezet, élén Schmidt Józsefné Marika elnök-, és polgármesterasszonnyal, akik többek között hűtött gyümölcsökből adtak kóstolót, de bemutatták babakon a helyi népviseletet a korábbi időkből, Gill Józsefné munkáit. A standnál találhattuk Hajnis Ferencet, Tolmács polgármesterét népviseletben, ügyes, finom süteményt kínáló asszonyok társaságában. Az már szinte természetes, a szomszédban a nógrádiaknál Szórágy Gyuláné Zsuzsika polgármesterasszony, míg a szandaiaknál Rugáné Pongrácz Mária polgármesterasszony fogadta az oda látogatót, mézes süteménnyel, mézes pálinkával, gyümölcsökkel kínálva őket. Kicsit odébb egy régi un. vizes kövön csiszoltak serényen a barackmag síp készítői az ezermester Karaffa Gyulával, a Nagyoroszi képviselő meseíró-költő bőrös-kézművessel, és mennyire tudtak örülni, amikor a síp megszólalt! Odébb fiatal fadaragók szorgoskodtak népi motívumok és egyéni ötletek megvalósításán Széles Marcell dejtári fadaragó vezetésével. A dejtári standnál a csodálatos „fékető” és népviseleti-ruhakészítő Nagy Lukács Miklósnénál időzhettünk, és csodálhattuk meg ügyességét és munkája szépségét. Volt foltvarró Nógrádról, Nyilas Kálmánné személyében, de találkozhattunk csuhévirág és babakészítővel, egy szandai komplett méhész-bemutatóval, nézsai népviseletet bemutató kislányokkal. Mindez a felsorolás a teljesség igénye nélküli, csupán képek felvillantásaként, senkit sem megsértve íródott.

Köszöntötte a rendezvényt a fővédnök, Becsó Zsolt nevében Barna János, a Nógrád Megyei Közgyűlés alelnöke. Elmondta, nagyra értékeli a szép kezdeményezést, a nyugat-nógrádi falvak ilyen irányú bemutatkozását, a néphagyományok, szokások ápolását, azt az erőt, amely ezeket a közösségeket összetartja és ezzel naggyá teszi, mivel azon túl, hogy már rendszeresen jelentkezik egymás rendezvényein, megnyíltak az idegenforgalom, és az erre fogékony érdeklődők előtt. Hangsúlyozta, bízik a folytatásban, melyet a Megye lehetőségeihez igazodva, támogatni fog.

Időközben Diósjenő település képvisellete is megjelent, Tóth János polgármester úrral az élen, aki magával hozta testvérközségük, a kárpátaljai Macsola küldöttségét is, akik most egy háromnapos meghívásnak tesznek eleget vendéglátóinknál, polgármesterük, Balogh János vezetésével. Megérkeztek a programra a szlovákiai Zelenovcából (Zselíz) Pavel Polka alpolgármester úr, valamint a Nyugdíjas Klub vezetője Mária Bakonyiová elnöknő társaságában a meghívott szlovák barátaink, akikkel együttműködési megállapodásunk van, kölcsönösen támogatjuk egymás rendezvényeit, szeretjük egymás társaságát. Alpolgármester úrnak tettünk egy ajánlatot a jövőre nézvést, egy hasonló Zselízen megrendezendő programra, amennyiben annak feltételei adottak lesznek. Volt szó a nemzeti kisebbségek asszimilálódásáról, amely kissé megzavarja a tiszta hagyományápolást, de így is örülni kell minden alulról jövő civil kezdeményezésnek, amely közösségeket alakít, formál és összetart. Minden tisztelet a szervezetek vezetőinek és tagjainak, fejezte be köszöntőjét Polka úr, és átadta a város ajándékát elnökünknek. Bakonyiová elnök asszony szintén megköszönte a meghívást, és ajándéktárgyakkal, virággal kedveskedve üdvözölte a megjelenteket.

Köszöntötte a rendezvényt Balla Mihály területi országgyűlési képviselő, aki kiemelte a kezdeményezés bátorságát, hogy a megyehatárt átlépve, közösen vállalkoztak egy jó programra faluközösségek, önmaguk és szűkebb környezetük méltó bemutatására, hírül adva a nyugat-nógrádiak vendégszeretetéről, ötletességéről, szorgalmáról. Szerinte az is fontos, ha a szervezés jó kezekben van, jó előkészítéssel, lebonyolítással.

Kora délután egy állófogadás vette kezdetét, ahol finom pékárúval, üdítőkkel és egyéb italokkal, pohárköszöntőkkel telt az idő. Délután három órakor a színházteremben folytatódott a színes forgatag. Sorban egymás után léptek fel az első részben: Nagyoroszi, Börzsöny Általános Iskola gyermek néptáncscsoportja, Berkenye, német nemzetiségi vegyes kórus, Tolmács, népdalkör, Diósjenő, Kőszirt Hagyományörző Együttes, Dejtár, Nefejeles Néptáncscsoport, Szanda, Dudások hagyományörző népdalkör, Vanyarc, Rozmarin Hagyományörző Együttes.

A második részben felléptek: Treske, Pál István dudás, a Magyar Kultúra Lovagja, a Népművészet Mestere, Madách Imre díjas, Szendehely, német nemzetiségi kórus, Érsekvadkert, népdalkör, Kétybodony, hagyományörző csoport, Nógrád, Hagyományörző és Szociális Egyesület.

A fellépő csoportok között sokakban szerepeltek polgármester asszonyok, polgármesterek, jegyzők, a tolmácsi csoportban pedig Havasréti Pál tekerős, bőgős, dobos, a Téka Együttes tagja. A rendezvény sikerét kevésbé zavarta meg a nyugat-nógrádi községek rendezvényeinek elszívó hatása, amelyek szintén erre a napra estek. A műsorvezetést és konferálást is magára vállalta elnökünk, aki kiemelte annak jelentőségét, hogy a települések ezen kiváló lehetőséget még akkor is képesek voltak kihasználni, ha aznap otthon is sok rendezvény várta őket.

Mindenkinek, így a Művelődési Központ vezetésének is (Iványi Károlyné távollétében Hamarné Kismartoni Adrienn igazgatóhelyettesnek) virágkosárral és ajándéktárgyakkal, illetve a felsorolt fellépők vezetőinek ajándéktárgyakkal és szép szóval megköszöntük az együttlét lehetőségét, munkájukat, hozzáállásukat. A műsor fergeteges fináléval ért véget.

2008-10-13 Csallóközi József

Kiemelt támogatóink voltak: MINK., Nógrád Megye Közgyűlése, Ipolykenyér Kft, Támogatóink voltak: Érsekvadkert és Vidéke Takarékszövetkezet, Nyugat-Nógrád Coop Zrt, egyéb vállalkozók és magánszemélyek, melyet nagy tisztelettel ezennel is megköszönünk.

A képen Csallóközi József köszöni meg a szereplők munkáját

Irodalmi túra Nógrádban

Október 25-26-án, szombaton 8.30-tól Balassagyarmaton a Városi Könyvtárban kezdődött az IPOLY EU. Szabadegyetem legújabb kurzusa, amit a "A művelődés hete - a tanulás ünnepe" alkalmával hirdetett meg Németh Péter Mikola. Az előadások nyitottak voltak, a szombati nap fő témája Balassagyarmat európai értékeinek megismerése, valamint az Ipoly-mente térségfejlesztésének oktatása, ahogy azt a helybeliek, valamint a Corvimus Egyetem végzős hallgatói (akik épp a napokban a kistérségben végezték el felméréseiket) látják és láttatják. Vasárnap 8-17 között irodalmi túrán, buszkiránduláson vehettek részt az érdeklődők Csesztve (Madách Emlékmúzeum), Mohora (Mikszáth Kálmánné és Tolnay Klári Emlékháza), Terény (ARTTÉKA Istálló Galéria + Hodály Ekszpanzió XX. Visszasejtesít című kiállításai) Herencsény (Palócok vigyázó keresztje, a Fonó) megtekintésével, illetve a helybeliekkel való ismerkedéssel. Mi a vasárnapi napon csatlakoztunk a csapathoz feleségemmel, saját kisbuszunkkal "beszállva" a programba, és szállítva az eredetileg bérelt, de kicsinek bizonyult buszból kimaradtakat. Így viszont már kényelmesen elfért mindenki, igaz, két személyautóval is "követték" a buszokat a résztvevők. A csapatról elég annyit megemlíteni, hogy közöttünk volt Konczek József költő, és a közelmúlban 60. születésnapját ünneplő Madár János költő is. (Isten éltesse sokáig!)

Először a Balassagyarmattól nem messze lévő Csesztvére gurultunk, a Madách-kúria épületében egy komoly kiállítást néztünk meg, falánál koszorút helyeztünk el, és a kúria körül elterülő szép parkban gyönyörködtünk. Mikola egy régebbi Palócföldből olvasott fel, ami a Targédiáról szólt, Madáchról, és Hamvas Béláról. Madách személyes tárgyai, könyvei, az Ember tragédiájának kiadásai, eredeti színpadtervei, az első kiadás rajzai szerepelnek a csesztvei kiállítás anyagában. Mivel Évával itt még nem jártunk, nekünk új, és meghökkentően érdekes volt ez a kiállítás.

Csesztvéről Mohora felé vettük az irányt, ahol először Mikszáth Kálmánné Mauks Ilona emlékmúzeumát néztük meg. Mikszáth kétszer is feleségül vette ezt a nőt, akit mindig is szeretett. Mikszáth és felesége tárgyai, levelezésük és egyéb tárgyak láthatóak a múzeumban, az evangélikus templomban pedig házassági anyakönyvi kivonatukat nézhettük meg. Innen Tolnay Klári emlékházához mentünk. A híres-neves színésznő Mohora szülötte, aki innen indult és ide vágyott. Csodás ruhái, fényképei, kitüntetései szerepelnek a zsúfolásig rakott falakon, tárlókban. Érdekessége ennek a háznak az, hogy ehhez a házhoz Tolnay Klárinak csak annyi köze van, hogy néha-néha elment előtte. Viszont a pár száz méternyire álló családi kúriájuk üresen és romló állapotban áll. Az önkormányzatnak nincs arra pénze, hogy a kúriát felújítsa, és ott rendezze be az emlékkiállítást, azt egy magánszemély finanszírozza, patronálja a jelenlegi épületében.

Mohora után Terény következett, ahol az Akol-galériában a XX. Expanzió Visszasejtesít kiállítást nézhettük meg. A Németh-gyerekek (Balázs és Zsófia) zenéltek, míg apjuk recitálta az új verseskönyvének sorait. A helybeliek székeket hoztak a kiállításra, és odakinn az akol mellett egy hatalmas, égis erő székkel emlékeztünk meg Gubis Mihályról. E falu magának vallja Szentgyörgyi Albertet, akinek szobra az akol melletti hatalmas kötömbből szemléli derűsen az utókor botladozásait. Terényben, a plébánián ebédeztünk. Helybéli asszonyok főzték az ebédet, ami előételként tócsniból, főételként palóc gulyáslevesből és desszertként fánkából és lekvárokból állt. Mondhatom, nagyon ízletes és bőséges volt, köszönet érte. Mikolával riport is készült itt az utókornak.

Terényből ebéd után Herencsénybe gurultunk át, ahol a Fonóban vártak ránk az asszonyok, polgármester asszonyukkal együtt. Énekeltek nekünk, cserében Konczek József és Madár János olvasott fel verseket, fuvolazene is felcsendült, én magam is ígértem a fényképes beszámolót a faluról, a Fonóról a Börzsönyi Helikonban, Mikola pedig hosszan ismertette a csapat szándékát, a látogatás okát, annak fontosságát, hogy globalizálódó korunkban a barátkozás,

a hagyományörzés a legfontosabb. Csodás fonót rendeztek be Herencsényben. A 2005-ben felállított Palócok vigyázó keresztjének avatásán mi magunk is ott voltunk Évával, a családommal, igaz, akkor egész nap dolgoztunk, kézműveskedtünk, alig láttunk valamit a faluból. Azt viszont elsőre "levettük", hogy itt a hagyomány szent, és jól érzik magukat így a bőrükben a herencsényiek. Isten éltesse őket is sokáig.

Hosszú volt a nap, koromsötét lett, mire visszaértünk Balassagyaratra, de megérte! Miért nem jöttek velünk?

DEMETER ZSOLT

kihalászott palack-üzenet – kétezernyolc augusztusa

1.,

lant _____ még egyszer
gégerákos torokkal
_____ szavakkal
_____ már nem tudom elmondani
csak te _____
szó nélkül _____
_____ egy húron

2.,

_____ van egy kávéház
régis és híres _____
_____ pompája ma is
nagyszerű _____
benne hordók sorakoznak _____ hallom keseregni átkát
figyelem a harsonák hangját
tornyok harangját
felhők felett a Hadak Utját _____
figyelünk földön és égen
nappal és éjjel figyelünk és figyelnek mindent
_____ megint romok alatt _____ kelet és minden
_____ fiak hazát keresnek _____ Nyugat _____
nincs szünet
hantok alatt pihen a nyelv zengő szava
halál lábakon fut a falevél
zörgő zajára felfigyelek _____ riadtan futnak
dér hág a lehullt leveleken _____
a levelekből zörgő csontvázak nőttek
égetnek a szavak
előttem a jövő _____
újrafestik Leonardo Da Vinci képeit
újraépítik az Acropoliszt és Pharost
újrafaragják Michelangelo szobrait _____
piros alma gömbölyödik _____ kaszált széna
_____ csépelet szalma
lehullt levél _____
porladsz
égsz
minden végtelen kopott és éktelen
halhatatlan már csak a lélek _____
Uram élsz _____
kezedben a kezdet és a vég
és csillagaival az ég

AUDITOR

Szávai Attila írása

Hogy a viharba ne

A lányom hetven éves létemre elvitt egy jazz koncertre, hogy legyek végre emberek között, ne csak otthon üljek a szobában. Azt mondta, már nem bírja nézni, hogy nem megy bennem a világ, szerinte, ha így folytatom, megáll bennem az evolúció és akármennyire is jóképű vagyok, azért még nem állna jól nekem a ravatalozó. Könnyen beszél, nem neki halt meg a felesége két éve, hanem nekem. Neki nincs is házassága, csak éli az életét, mint hal a vizet, azt mondja: nem szabad a halálra gondolni, szerinte a halak sem gondolnak a halászlére, mikor halazzák magukat a tóban. De hát hogy a viharba ne gondolnék a feleségemre egyfolytában, főleg a hiányára. Ez még sem olyan, mint mikor nem raknak tésztát a halászlébe, mikor te úgy szoktad enni, és levesnek leves, de mégsem olyan, mintha tézta lenne benne. Ez annál komolyabb azért.

Amúgy ezek a szobában ülések nem mindennaposak. Néha rám jön, hogy nem megyek sehová és akkor ülök a szobában, mint egy üres fotel, vagy nézem a tévében, hogy csinálják ki magukat idegre az emberiség elkövetői. A pszichológus azt mondta, a süllyedő hajókon mindig van valami bútordarab, amiben meg lehet kapaszkodni, a lényeg, hogy ne a tévékapcsolót fogja az ember, ha süllyed a vízben, a távkapcsoló még nem mentett meg senkit. Valahogy jól esik nem mozdulni, csak lenni egyhelyben, mint egy focipálya. Ha az emberben nagyon mozog a lélek, legjobb, ha nem megy sehova, csak hagyja, hogy dolgozzon a szellem. A nagy gondolatok sem hullámvasúton születtek, pláne céllövöldében. Bár, mikor a baromfiudvarra nézek és eszembe jut, hogy atombomba, azért arra is gondolok, a feltaláló inkább lett volna valami vidám helyen, mondjuk farsangi bálban, talán nem ezt gondolta volna ki, hogy magfúzió, hanem azt, hogy enni kéne egy jó kis fánkot. Aztán lehet, hogy pont fánkevés közben jutott eszébe a gombafelhő. A tudósokban az a furcsa, hogy nem látod, mire gondolnak. Megállítanak a buszmegállóban, hogy megkérdezzék a menetrendet, de közben meg lehet, olyanokra gondolnak, hogy horganyfőzelék. Mindegy, megvan nekem a magam baja is.

Tükörbe nem nézek, mert attól tartok, valaki visszanéz és én már jó ideje nem bírom az ilyesmiket idegileg. Bezzeg az asszony odavolt a kísértetekért. Hiába, egy Galkovics lány csak akkor ember a (42-es) talpán, ha szereti az ilyen transzcendens izéket. Sokat tanultam az asszonytól, ezt a szót is, hogy transzcendencia, tőle tanultam. Két nap után tudtam csak magabiztosan kimondani, addig mindig az jutott eszembe, hogy transzformátor, noha mindkettő az átalakulásról szól, csak az egyiket már bizonyították.

Én nem vagyok ellenére a társas életnek, de itt a koncert előtt azért túl sok már az emberi kapcsolat. Régen láttam már ennyi embert, újra meg kell szoknom, hogy mások is gyalogolnak egy helyiségben, nem csak én. Olvasni úgy szoktam meg, hogy közben gyalogolok a szobában, mint valami turista. Erre az iskolában szoktam rá, pontosabban, ezzel a módszerrel érettségiztem le. Anyám azt mondta, nem érdekli őt az a néhány hepp, amit kialakítottam a hétköznapokra, de azért az már sok, hogy az év végi vizsgák előtti hetekben elkoptatok egy pár papucsot. Hiába mondtam neki, hogy azok a papucsok nem vesztek el, csak átalakultak, ott vannak a padlón a parkettán, nem kopik legalább a fa és nem csúszik el az ember a vastag lakkrétegen.

A lányom hetven éves létemre elvitt egy jazzkoncertre, hogy legyek végre emberek között, szerintem meg nem telt el kellő idő az ilyesmihez. Különböznem sem nem vagyok én az élő zenéhez szokva (a halott zene az meg már milyen). Utoljára akkor hallottam élő zenét, mikor a Galkovicsék rokonsági zenekara játszott valami lakodalomban. Előtte sose láttam még cimbalmot, azt hittem pengetik, mint a hegedűt, úgy kellett rájönnöm, hogy lábakon áll, mint egy disznó és úgy ütök a húrokat rajta. Akkor tudtam, hogy a zene az valami jóval komolyabb dolog, mint addig hittem.

Korábban volt ugyan kapcsolatom zenei hangokkal, de a feleségem dalolását azt csak nagy nehezen tudtam úgy zenének nevezni, hogy közben nem röhögtem ki szegényt. Azt mondta, mikor megismerkedtünk, hogy ő egyszer nagyon híres énekesnő lesz. Nem tudom pontosan, mekkora hírnév a helyi hagyományőrző kórusban énekelni, de csinálta szorgalmasan, hiába mondtuk többen neki, hogy inkább menjen hátra a tyúkok közé, ha közösségbe akar járni, ne ingerelje a hangjával a lelkiileg érzékenyebb hallgatókat. Azt mondta, akkor fogom csak értékelni az ő művészetét, ha már nem lesz, fogsz te még engem visszasírni, ahogy gyakran fenyegetett. Persze sokszor sírtam eleinte, sirattam a hiányát, csak ő jutott eszembe, bármit csináltam, repedést láttam a falon, vagy ránéztem egy öreg fésű foghiányára, pláne a bekapcsolt rádió műsor nélküli susogására. Ha nagyon nagy volt bennem a hiányérzet, bekapcsoltam a kukoricadarálót, hogy legyen valami, ami jól tereli a figyelmet, de miután már ledaráltam az utca összes kukoricáját, megint csak a magányt kapartam magam körül, mint valami nagy üres kert.

Jó ez a koncert, kicsit füstös a helyiség, de jól muzsikognak a zenészek, úgy teszek, mintha érdekelne, nem akarom, hogy a lányom rosszkedvűen menjen haza, a végén még hascsikarása lesz. Csak nézem a dobost, ahogy aprítja, aztán fűzi fel a ritmust és arra gondolok, inkább valami nagy kertben kellene most lenni. Egy kertben ahol akkora a csend, hogy alig marad hely a növényeknek. Csak ásni, ásni, gereblyével húzni mintákat a földbe és a feleségemre gondolni, a hangjára, ahogy énekel a tyúkudvarban.

KÖNYVAJÁNLÓ

Palócföld

Irodalmi, művészeti, közéleti folyóirat
LIV. évfolyam • 2008/4.

Ádám Tamás
versei

Kiss László
Szabó Andrea
prózája

Koós István
Szabó Edina
tanulmánya

Egy november
rezonanciája...

Írások:

Báthori Csaba, Borbély Szilárd, Tőzsér Árpád műveiről

NÉMETH PÉTER MIKOLA

VISSZASEJTÉSÍ

Baranyi Ferenc

Agh István

Kovács István

Kalász Márton

Csoóri Sándor

Buda Ferenc

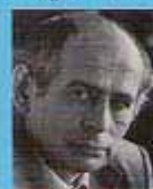
Laszloffy Csaba

Utassy József

Kassai Franciska

Csanády János

Kaiser László

Kiss Benedek

Barcs János

Polner Zoltán

Konczek József

Simor András

Fecske Csaba

ARCOK ÉS ÉNEKEK

verses antológia – 2008

Tóth Erzsébet

Madár János

Fazekas István

Szigeti Lajos

Magyorosi Érika

Káli Sándor

Kondor Ilona

P. Papp Zoltán

Falusi Márton

Búki Attila

Szarka István

Koosán Ildikó

Gyimesi László

Cseh Károly

Deák László

D. Bencze Anna

Birtalan Ferenc

Papp András

Sebők János

Bodaj-Nagy István

Góg János

Veiczi Irma

Handó Péter

Szunyogh Gizella

Mátyás Ernő

Hadnagy József

Németh Erzsébet

Ötvös László

Versegi Katinka

Balázs Sándor

Nagy Edit

Csatai Varga László

Halász Imre

Lengyel Géza

Viczián Sándor

Tóth B. Judit

Rudnai Gábor

G. Takács Zsuzsa

Véghegyi Balázs

Gulyás Katalin

Zsitó Gergely

MADÁR JÁNOS

HULLONG AZ IDŐ

Orpheusz Könyvkiadó

PÁLYÁZAT

Nógrád Megye Önkormányzata, valamint a *Palócföld* irodalmi, művészeti, közéleti folyóirat szerkesztősége a 2008. évre meghirdeti a

MADÁCH-PÁLYÁZATOT.

A pályázaton olyan, eddig nem publikált, máshol egyidőben be nem nyújtott esszével, tanulmánnyal, riporttal, szociográfiával, interjúval lehet nevezni, amelyek elemzik, bemutatják, föltárják a magyar szellemi és kulturális élet irodalmi értékeit, történeti jelenségeit és jelenkori eredményeit, illetőleg amelyek Madách Imre korára, életére, életművére, annak utóéletére vonatkozó új gondolatanyagot, adalékot tartalmaznak.

Maximális terjedelem: 15 flekk (1 flekk 1350 karakter)

A pályamunkákat 3 példányban, jeligével ellátva (feloldását zárt borítékban) **2008. november 15-ig** lehet benyújtani a *Palócföld* Szerkesztőségének címére (3100 Salgótarján, Kassai sor 2.).

A pályázatot a *Palócföld* folyóirat szerkesztősége bírálja el.

A pályázat díjai:I. 150 000 Ft

II. 120 000 Ft

III. 100 000 Ft

Eredményhirdetésre 2009 januárjában, a Madách-ünnepség keretében kerül sor. A díjazott művek közlésének jogát a *Palócföld* folyóirat fenntartja.

Nógrád Megye Önkormányzata, valamint a *Palócföld* irodalmi, művészeti, közéleti folyóirat szerkesztősége a 2008. évre meghirdeti a

MIKSZÁTH-PÁLYÁZATOT.

A pályázaton eddig nem publikált, máshol egyidőben be nem nyújtott szépirodalmi művekkel lehet nevezni.

Maximális terjedelem: 15 flekk (1 flekk 1350 karakter)

A pályamunkákat 3 példányban, jeligével ellátva (feloldását zárt borítékban) **2008. november 15-ig** lehet benyújtani a *Palócföld* Szerkesztőségének címére (3100 Salgótarján, Kassai sor 2.).

A pályázatot a *Palócföld* folyóirat szerkesztősége bírálja el.

A pályázat díjai:I. 150 000 Ft

II. 120 000 Ft

III. 100 000 Ft

Eredményhirdetésre 2009 januárjában, a Madách-ünnepség keretében kerül sor. A díjazott művek közlésének jogát a *Palócföld* folyóirat fenntartja.

E havi számunk szerzői:

Borsi István (Budapest, 1957) Diósjenő,
szellemi szabadfoglalkozású, író

Demeter Zsolt ( ) USA, költő

Hörömpő Gergely (Kisvác, 1945 - Kisvác,
2007) református lelkész, költő

Karaffa Gyula (Nyíregyháza, 1964) Nagyoroszi,

Ketykó István (Szügy, 1946) Verőce, nyugdíjas
köztisztviselő, költő

Kovács T. István (Füzesgyarmat, 1935) Vác,
újságíró, író

Móritz Mátyás (Budapest, 1981) Budapest,
író, költő

Pongrácz Ágnes (Balassagyarmat, 1968)
Szanda, tanár, költő

Prepszl Zoltán (Budapest, 1977) Rétság,
technikus

Szájbely Zsolt (Balassagyarmat, 1987) Rétság,
tanuló, költő

Szávai Attila (Vác, 1978) Rétság, író, újságíró

Százdi Sztakó Zsolt (Ipolyság, 1967) Százd, író

Székács László (Budapest, 1946) Budapest,
nyugdíjas mérnök, költő

Végh József mkl. (Diósjenő, 1953) Diósjenő,
helytörténész, művelődési ház igazgató

Végh Tamás (Gödöllő, 1960) Isaszeg,
nyomdász, költő

Impresszum:

Alapító-szerkesztő:
Karaffa Gyula

Helytörténet:
Végh József mkl.

Képzőművészet:
Konczili Éva

Szerkesztőség címe:
2645. Nagyoroszi, Petőfi út 19

Telefon:
0630-383-5385

Email cím:

karaffagy@freemail.hu

hgev@freemail.hu

**Terjesztés kizárólag PDF
formátumban.**

Prepszl Zoltán türelemüvege